12 OLDAL ✱ ÁRA 1½ DINÁR

Poštarina plaćena!

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam | Subotica, PÉNTEK, 1925 február 27. | 56. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. ., Szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Kellog

(X) Moszkva megint nyert egy csatát, egy döntő ütközetet. Az antibolsevista front keleti nagyhatalma, Amerika tette le előtte a fegyvert, az az óriáskapitalizmus, amely éveken át hirdette, hogy soha, semmiáron nem fog szóba állni a vörös diplomáciával. Oroszország uj, legfrissebb győzelme — a polgári politika legnagyobb veresége — látszatra frappáns és meglepően hat, de csak azokra, akik nem járatsak Ázsia sötét politikai dzsungeljében és akik voltak annyira jóhiszemüek még, hogy hittek a tengerentuli trösztország esküdözéseiben és állhatatosságában. A tisztánlátókat, bármilyen drasztikus-hirtelen jött is, nem ütötte sziven a kapituláció hire, nem lepte meg őket, hogy Amerika közel hat esztendei konok és türelmetlen harag után fordit egyet a köpönyegen. Az események, amelyek távol Keleten hurcolják magukkal az országok sorsát, már régen, jóideje bejelentették, hogy Washington nem sokáig fog ellentállni a csábitó kényszerüségnek. Pedig, ha jól vesszük, Oroszország nem is igen erőltette meg magát és különösen: nem dolgozott Amerika ellen azzal a módszerrel, ahogy a nyugati polgári politikát becsalta portájára: nem mutogatta neki kincseit, nem cifrálkodott előtte és nem vette fel kalmárábrázatát, ha véletlen feléje fordult. Mert a szovjetdiplomácia, amelytől nem lehet elvitatni az ügyességet és előrelátást, nagyon jól tudta, hogy ami jó volt Európának, jó volt Macdonaldnak, Herriotnak és a fasista pápának: Mussolininak, az rossz, sőt egyenesen méreg Amerikának. Európa az orosz birodalmat modern Kaliforniának látja, nagyszerü vadászterületnek, amely bőségesen teli van pompásan értékesithető vassal, ércel és gabonával. Az ujvilágnak viszont, — amely már a háboru előtt is nyögte azorosz buzaversenyt, de az ezüstét és petroleumét is — Oroszország mindenekelőtt konkurrens, veszedelmes üzleti ellenfél, aki nem egyszer okoz kemény gondot az amerikai pénzbáróknak és farmereknek. Washingtont Oroszország határtalan, versenyképes gazdagsága tartotta bent eddig is az antibolsevista frontban, Franciaországot és főként Olaszországot meg — igen jó rávilágit ez a polgári gazdaság szakadékaira — éppen forditva: ugyanez ugratta ki a szovjet elleni csatalánczból. Amerikát Csicserin sohasem tudja rábirni az elismerésre, ha csak Oroszország petroleumját, ezüstjét és gabonáját ajánlja föl neki. De a szovjet-kormány nem is kisérletezett az európai módszerrel, hanem diplomáciai sakkhuzással ott fogta el Amerikát, ahol a legkönnyebb: Japánban. Moszkva nagyon ügyesen, taktikusan addig barátkozott az ujvilág imperialista ellenségével, az ázsiai Poroszországgal, mig a Fehér Házban egyszer csak föl nem kapott az ijedség: mi lesz, ha Japán összefog a vörös Oroszországgal? Amerika kényes izlésü, de inkább felhuzza a keztyüt és kezet ad a szovjetnak, minthogy kitegye magát a bekerités veszedelmének. Az első lépéseket már megtette Oroszország felé, Hughest már leváltotta és helyére beültette Kellogot, aki Japán előretörését egy amerikai-orosz védővonallal szeretné megakadályozni. Diplomáciai koncepciónak, valljuk be, kicsit tulmerész Kellog terve: a nagykapitalista Amerika és a kommunista Oroszország szövetsége, ám egyáltalán nem kivihetetlen, ha meggondoljuk, hogy ennél lehetetlenebb problémákat is megoldott már a politika rutinja és a félelem bátorsága. Az bizonyos, hogy Oroszország semmi esetre sem fog huzódozni ettől a koncepciótól, hiszen Frunse népbiztos, a leváltott Trockij utódja nemrégiben éppen azért tagadta le a Japánnal kötött szövetséget, hogy Washington kedvét el ne rontsa es hogy siettesse a tengerentuli trösztország kapitulációját. Más kérdés, hogy az amerikai nagyipar hajlandó lesz-e megfizetni az orosz támogatás árát: a dollárkölcsönt, amiről a szovjet egész biztosan nem fog elfeledkezni, ha megbizottai leülnek Amerika képviselőivel a zöld asztalhoz. Jósolni hálátlan dolog, de nincs kizárva, hogy Amerika még igy is megtalálja számitását, különösen akkor, ha az alkunál Oroszország felveti a kinai piac felosztásának gondolatát is. Ázsiában, ezen a sötét és titokzatos globuszon mindenesetre nagy dolgok készülődnek: ijesztő tervek, hatalmas erők veszedelmes fölkelésére, pusztitó tüzvihar, amelyet a vörös Moszkva gyujt meg és Washington éleszt magasra. A kerék forog: Európát learatta már a halál — most Ázsiában érik neki a vetés. De erre az aratásra már csak egy jöhet: a teljes katasztrófa.

Pribicsevics támadása Davidovics ellen

Szerbiai szeparatistáknak nevezi a demokratákat

Az ellenzéki blokk egysége megerősiti a független demokraták pozicióját a kormánykoalicióban

Beogradból jelentik: A politikai világot elsősorban az ellenzéki blokk szerdai határozata foglalkoztatja. Azt tartják a legfontosabb kérdésnek, hogy a blokk határozata uj helyzetet teremtett-e, vagy pedig az logikus folyománya a választások által teremtett helyzetnek. Erre a kérdésre csak a parlamenti események fognak választ adni, de az már világos a parlamenti körök előtt, hogy a blokk határozata egyelőre véget vet azoknak a kombinációknak, amelyek szerint az ellenzéki blokk szakadás előtt áll és ez a szakadás uj irányt fog szabni a politikai helyzet kialakulásának.

Az ellenzéki blokk terveiről az eddigi kommünikén kivül kevés pozitivumot lehet tudni, mert az ellenzék vezetői titokban tartják taktikai lépéseiket, azonban a kiadott kommünikéből világos, hogy *a blokk maga se akarja kizárni az esetleges megegyezést a radikális párt valamelyik csoportjával*, mert hiszen a kommüniké határozottan kimondja, hogy szó se lehet a radikális párttal, *mint egésszel* való megegyezésről. A blokk tehát lehetőséget hagyott határozatában a radikálisok egyrészével való megegyezésre, erre azonban alig van kilátás. *Nem valószinü, hogy akadna olyan radikális csoport, amely Pasics ellenére és a miniszterelnök politikájával szemben más politikát kezdene és az ellenzéki pártokhoz közeledne*, tekintettel arra, hogy a választások a Pasics által irányitott jobbszárnyat a radikális párton belül nagyon megerősitették.

Érdekes a független demokraták magatartása. Általános az a felfogás, hogy *a blokk egysége leginkább Pribicsevicséknek használ*, mert rákényszeriti a radikálisokat, hogy a jelenlegi helyzetben legtermészetesebb szövetségeseiket, a független demokratákat benntartsák a kormánykoalicióban. Ha a blokk bármelyik pártja a kormányhoz közeledett volna, ez könnyen lehetővé tette volna, hogy a radikálisok Pribicsevicsék sok tekintetben kényelmetlen szövetségét feladják.

Pribicsevics a nemzeti megegyezés és parasztdemokrácia blokkjáról

Az önálló demokraták magatartására jellemző az a vezércikk, a melyet *Pribicsevics* Szvetozár irt a Recs csü ötök esti számában. Pribicsevics ebben a vezércikkben defetistának nevezi az ellenzéki blokkot és hangsulyozza hogy a nemzeti megegyezés és parasztdemokrácia blokkja valójában uripolitikusok federalista szövetsége, akik számára az állami berendezkedés kérdése a fontos, nem pedig a parasztdemokrácia követelése. A független demokraták vezérének véleménye szerint a parasztdemokráciát sokkal inkább biztositani lehet egy erős centralista államban, mint egy federalista alakulásban. A cikk különösen élesen támadja a Davidovics-pártot, amelyet szerbiai szeperatisták pártjának nevez.

A blokkvezérek tárgyalása a földmüvespárt vezetőjével

A blokkvezérek elutaztak Beogradból. A délelőtt folyamán még folytattak tanácskozásokat. *Davidovics, Polics* és *Nikics* a földmüvespárt vezérével, *Jovanovics* Jocóval tárgyalt, hir szerint a célból, hogy a földmüvespártot is megnyerjék az ellenzéki blokk számára. A földmüvespárt csatlakozására egyébként kevés a kilátás.

A muzulmán klubban *Radics* Pavle a független radikálisok vezetőivel, *Petrovics* Nasztázzal és Ivanics Momcsilloval folytatott megbeszéléseket, akik bár nem kaptak mandátumot, tagjai maradtak az ellenzéki blokknak.

Az egyesülés és gyülekezési szabadságról szóló törvényjavaslat

A kormánynak, mint ismeretes, munkaprogrammjában szerepel az *egyesülési és gyülekezési szabadságról szóló törvény meghozatala*. A törvénytervezet letárgyalására miniszterközi bizottságot küldtek ki, amely a napokban már megkezdi munkáját. A javaslatot a kormány az elsők között fogja beterjeszteni a parlamentnek.

Konkordátum a Vatikánnal

A miniszterelnökségen délelőtt ülést tartott az a miniszteri bizottság, amelyet a Vatikánnal kötendő konkordátum megszövegezésére küldtek ki. Az ülésen résztvett Smodlaka is, aki a kormány nevében vezeti a tárgyalásokat a Vatikánnal.

Uj szövetségi szerződésről tárgyal az SHS állam és Görögország

Az SHS. állam, mint ismeretes, néhány hónappal ezelőtt felmondta a szövetségi szerződést Görögországnak. Azóta mindkét fél részéről nyilatkozatok hangzottak el, hogy a szövetséget hajlandók felujitani olyan szerződéssel, a melyben az eddigi függő kérdéseket is rendeznék.

Athénben most megkezdődtek az uj szövetség kötésére irányuló tárgyalások, amelyet jugoszláv részről *Gavrilovics* Pante athéni

követ, görög részről pedig *Karlamados* londoni görög követ folytat. A tárgyalások még kezdetleges stádiumban vannak és előreláthatólag két-három hónapig fognak eltartani.

A szövetségi szerződést Beogradban fogják véglegesen perfektuálni a két állam képviselői.

Az uj szerződésben a főbb ujitások a menekült-kérdés rendezésére és a *görögországi szerb kisebbség védelmére* vonatkozó pontok lesznek.

A mezőkövesdi Savanarolák

Máglyán égették el a ragyogókat — A jezsuiták a matyó-népviselet ellen

Budapestről jelentik: Mezőkövesden hamvazószerdán megtörtént a ragyagók, a gyöngyök és egyéb ruhadiszek *ünnepélyes elégetése.*

A mezőkövesdi elöljáróság, de főleg a helybeli jezsuita-atyák — mint már közöltük — heteken keresztül erőteljes propagandát fejtettek ki abban az irányban, hogy *az évszázados matyó-népviseletet leegyszerüsitsék.* A jezsuita papok, akik a templomi szószéket is felhasználták céljaik elérésére, beszédeikben arra igyekeztek megnyerni a gazdákat, hogy *diszes ragyogóikat égessék el.* A matyógazdák, bár csak nehezen lehetett rávenni őket arra, hogy jellegzetes diszeiktől megváljanak, a nagyszabásu agitáció hatása alatt számával vitték be ragyogóikat a jezsuita-rendházba, ahol *összegyüjtötték a halálraitélt matyódiszruhákat.* Közel két hét alatt más fél ezer ragyogót szolgáltattak be a jezsuitáknak a mezőkövesdi gazdák, akikre különösen az az érv hatott, hogy — mint a jezsuiták hirdették — a mezőkövesdi matyódiszitményeket csak abban az esetben menthetik meg a népmüvészet javára, ha megsemmisitik ragyogóikat.

Hamvazó szerdán volt az elégetés napja. A község lakosai már kora reggel *ezerszámra összegyültek a templomtéren,* ahol a jezsuiták *máglyát állitottak* föl, amelyre az *egyházi szolgák rárakták a rendházban összegyült diszitéseket.* Amikor a máglya teljesen készen állott, *Jámbor* László jezsuita atya beszédet mondott, amelyben élesen ostorozta a *„destruktiv divatot", a külső diszt, ami ellenkezik az isteni tanitásokkal.* Beszélt a *Vörös malomról* és azokról az erkölcstelen irodalmi munkákról, amelyek *megfertőzik a nép lelkét.*

A beszéd elhangzása után *zsoltárének* következett, majd adott jelre *az egyik templomszolga alágyujtotta a máglyát és néhány perc mulva porráégtek a ragyogók és diszitések.*

Az ünnepség végén egy másik jezsuita atya mondott beszédet, amelyben figyelmeztette a mezőkövesdi hiveket az elhamvadt máglyára és felhivta őket, hogy a jövőben az egyház utasitásainak *megfelelő életet éljenek.*

Vasuti szerencsétlenség Szvetozar-Mileticsen

A zombori tehervonat összeütközött egy anyagvonattal

Csütörtök reggel a Szubotica—Szombor-i vonalon vasuti szerencsétlenség történt. A Szuboticáról reggel Szombor felé induló 576. számu tehervonat mozdonyvezetője *Szvetozár-Miletics* állomás előtt a nagy ködben nem vette észre, hogy a jelző-tárcsa tilosra van állitva és ezért berobogott az állomásra. Ugyanazon a vágányon azonban, a melyen a tehervonat jött, állt a szvetozár-mileticsi állomás épülete előtt a 46. számu anyagvonat.

Amikor az anyagvonat mozdonyvezetője látta a szembejövő tehervonatot, gyorsan *elindult ellenkező irányban, Szombor felé.* Szomborból azonban éppen ekkor érkezett az 571. számu Szubotica felé irányitott tehervonat, amely a tilos jelzés következtében ekkor az állomás előtt vesztegelt. A szuboticai tehervonat elől menekülő anyagvonat mozdonyvezetője nem vette idejében észre az előtte álló szombori tehervonatot és *az anyagvonat teljes erővel belefutott a tehervonatba.*

Az összeütközés következtében a két mozdony annyira megsérült, hogy hasznavehetetlenné vált, a paklikocsi pedig lefordult a töltésről és *pozdorjává zuzódott.* Sebesülés nem történt, azonban a töltésről leforduló vagonok *letépték a telefonvezetéket,* ugy, hogy Szubotica és Szombor között szünetel a közvetlen telefon-összeköttetés.

A *Bácsmegyei Napló* szombori munkatársa nyomban a szerencsétlenség után autón a helyszinére ment. A mileticsi állomás környéke borzalmas pusztulás képét mutatja. A töltésről lefordult kocsik egymásra torlódva, mélyen beásódtak a földbe és darabokra zuzódtak. A töltés teljesen be van fődve kukoricával és kenderrel, ami a teherkocsikból szóródott ki.

Szuboticáról még a délelőtti órákban különvonaton Szvetozár-Mileticsre ment a vasutigazgatóság egy bizottsága *Mátics* Milán vasutigazgató vezetésével. A bizottság azonnal megkezdte a vizsgálatot annak megállapitására, hogy kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség. A vizsgálat eddig megállapitotta, hogy az összeütközést elősegitette az a körülmény, hogy *az anyagvonatról a veszedelem láttára a fékezők leugrottak* és igy amikor a mozdonyvezető észrevette az előtte álló tehervonatot és jelt adott a fékezésre, nem volt senki, aki fékezett volna. Igy az anyagvonat teljes erővel futott bele a tehervonatba.

Az összeütközés következtében a forgalom a Szubotica—Szombor-i vonalon délután három óráig szünetelt, ekkorra azonban sikerült már a pályát annyira helyreállitani, hogy a délutáni személyvonat már zavar nélkül közlekedhetett.

Százezer dinár évi segély a bánáti földmivesszövetségnek

Torontál vármegye közgyülése

Becskerekről jelentik: Torontál-Temes vármegye törvényhatósági bizottsága csütörtök délelőtt közgyülést tartott *Rajics* Szvetiszláv alispán elnökletével.

A közgyülésen először az ujonnan kinevezett törvényhatósági bizottsági tagok névsorát olvasták fel, majd ujból megválasztották a bizottságokat. A tárgysorozat további részében a közgyülés nagyobb összegü segélyeket és hozzájárulásokat szavazott meg: 50.000 dinárt *Todorovics* akadémiai festő *Knitvanin* István bánáti nemzeti hős életnagyságu portréjának megvásárlására, a melyet a vármegyeházban fognak felállitani, 5000 dinárt a pancsevói orosz kórháznak, 10.000 dinárt a becskereki Obilics sportegyesületnek tribünépitésre, 18.000 dinár segélyt a becskereki állami diszpenzárnak, hogy egy ujabb orvost alkalmazhasson, a bánáti földmüves-szövetségnek évi 100.000, a novibecseji járásban dult trachoma-járvány károsuitjainak 90.000 dinár segélyt. A közgyülés rendkivüli segélyt szavazott meg ezenkivül a kerületi főispán titkárának, *Bosics* Vladiszlávnak, a becskereki kerületi pénzügyigazgatóság tisztviselőinek rendkivüli segélyét azonban szótöbbséggel elutasitották.

A közgyülés végül elhatározta, hogy a negyvenéves müködését jubiláló *Miskovics* Gyura becskereki központi főszolgabiró érdemeit jegyzőkönyvileg megörökiti. A közgyülés délután két órakor ért véget.

Mariska, édes lelkem

Irta: Kosárgyné Réz Lola

— Itthon feledted a körzőt, fiacskám!

A fiu mégegyszer visszafordult, zsebretette a körzőt és megcsókolta a szüleit. Aztán igazán elment.

Nagyot zörrent a kilincs. Az asszony utána nézett az ablakon és megtörülgette a szemét, ami vörös volt már a sok sirástól. Nem mintha valami csapás érte volna őket. Inkább örömnek lehetett volna mondani. A legkisebb gyermek, a hetedik, most ment el a háztól, hogy áthurcolkodjon a gyárba, ahol állást kapott.

Jó fiu volt, könnyes szemmel ballagott az utcán az állomás felé és nem mert visszanézni, mert félt, hogy sirvafakad.

Az asszony eljött az ablaktól, mert a fiu eltünt már az utcasarkon és leült az asztal mellé, szemben a férfivel.

Egyedül voltak ketten. Egészen egyedül. Éppen ugy, mint amikor harminc évvel ezelőtt először léptek ebbe a szobába.

Az asszony csöndesen ült a helyén, a morzsákat szedegette az abroszról és szive ugy dobogott, hogy szinte beleszédült. Kétszer vagy háromszor megpróbálta, hogy beszélni kezdjen, de nem birt beszélni. Végre kierőszakolta magából rekedten:

— Én pedig a hatóraival megyek.

A férfi még nem sejtette, mit akar. Csodálkozva kérdezte:

— Hová?

Az asszony felelt:

— El.

Szánalmasan öreges teremtés volt, remegő kezü, soványa és gyönge. A szeme lázban égett.

— Ugyan, — mondta a férfi. — Ugyan, fiam, nem szabad tulozni. Hiszen nem ment a világ végére a gyerek. Csak nem akarsz utánamenni? Nevetséges.

— Nem utána akarok menni, — mondta az asszony. Most már tul volt az izgalmon és rettegésen, megszédült a saját bátorságától és hangosan, folyékonyan beszélt:

— Nem utána megyek. Elmegyek tőled. Elválok tőled.

— Elv . . .

— Most elment a Misike is. Erre vártam. Nem akartam a gyerekek miatt mostanáig. Mert nekik rossz lett volna mindenképen, akár nálad maradtak volna, akár nálam. A gyermeknek otthon kell. A gyermek szeretetet és tisztaságot lásson otthon. Hát ők azt látták. Értük türtem. Mindent. Értük engedelmeskedtem neked. Értük éltem veled. De most elmentek mind. A Misike is.

A férfi rábámészkodott. Mintha valamit mondani akart volna, de most ő nem tudott beszélni. Az asszony folytatta:

— Mióta idehoztál, tehetetlen vergődés volt az életem. Gyermek voltam és nem tudtam hová vezetsz. De vezettél volna akárhová, kisebb szobába, kevesebb kenyérhez, több munka mellé, nem lett volna baj. De nem kellett volna ugy bánnod velem. Nem kellett volna.

— Hát én olyan rossz voltam hozzád? — kérdezte most már a férfi remegő hangon, fájdalmas haragga.

— Nem tartottál embernek, — mondta az asszony csöndesen. — Nem becsültél meg és nem törődtél vele, boldog vagyok-e vagy nem. Boldogtalan voltam és láttam, hogy te sem vagy boldog. Meg akartam mondani neked, hogy legjobb lesz, ha elválunk, de akkor született Ilike. Gondoltam, most nem lehet, mert te is nagyon szeretted őt. Majd ha megnő . . . Aztán jött Lacika meg Pisti. Öt évvel többet kell várnom, — gondoltam — beletelik huszonöt év, mire ők a saját lábukon állhatnak. De harminc esztendő lett belőle a többiek miatt...

Nagyot nyelt és visszahullajtotta tenyeréből az összeszedegetett morzsákat az asztalra.

— Most aztán letelt ez is.

Csönd volt sokáig. Nem tudtak egymásra nézni. A hosszu esztendők, amiket együtt éltek végig, mintha mind közéjük tolakodott volna, hogy minél messzebbre taszitsák őket egymástól. Mintha valahonnan a távolból jött volna a férfi fojtott hangja:

— És most... Mit akarsz csinálni, igy, öregen?

— Szabad akarok lenni, — felelte az asszony furcsa, gyerekes zokogással. — Magam akarok a magam ura lenni, akkor akarok lefeküdni, felkelni, sétálni, dolgozni, enni, amikor nekem tetszik, azt főzni, amit én szeretek, békében és csendben élni, nem félni senki rosszkedvétől ... nem lenni... senkinek...

Befejezni nem tudta már a sirástól. Megint csak csönd lett s a férfi szólalt meg végre. Csak ennyit mondott:

— Mariska, édes lelkem, nagyon megbüntettél. Mindenért. Nagyon.

Az asszony megreszketett erre a szóra. A férfi legyintett néhányat, aztán felállt remegő térddel, rá sem nézve.

— Nem akarok itthon lenni, mikor te... Nem birnám... Isten veled és ne haragudj...

Elcsuklott a hangja.

— Igy, ilyen öregen! — tördelte még és eltakarta az arcát.

Az asszony még mindig rábámult. Azt várta, haragudni fog és gunyolódni. Gorombáskodni. Örülni. Hiszen ott az irodakisasszony, az egész város tudja...

De a férfi nem örült, sirt és azt mondta:

— Mariska, édes lelkem.

Lehajtotta a fejét, mégegyszer összeszedegette a morzsákat és a tenyerébe rakosgatta, hogy kiszórja, régi szokás szerint, az ablakpárkányra, a madaraknak. Aztán visszafordult, odatette két gyönge kezét a férfi karjára és felnézett reá. Az megfogta szótlanul a csuklóit.

És akkor az asszony lehajolt fejjel, csöndesen sirdogálva, bohó szivével ugy érezte, hogy elmult tőle minden keserüsége ennek a harminc esztendőnek és nem baj, nem baj, nem baj, hogy soha, soha nem lesz már szabad, nem fekhet le, kelhet fel, olvashat, dolgozhat, sétálhat, amikor akar és nem élhet csöndben, békén, nyugodtan, nem félve mások rosszkedvétől.

Mert az ura azt mondta neki egyszer megint:

— Mariska, édes lelkem...

Nem huzta ki a kezét. Türte engedelmesen a szoritását a férfi erősebb és erőszakosabb ujjainak ... már nem fájt neki.

KISEBBSÉGI ÉLET

* * *

A prágai **földhivatal, mint a kassai magyar lapok irják, jóváhagyta a nyitral, a szepesváraljai püspöki, az esztergomi hercegprimási birtokok felparcellázását. A földhivatal egyuttal elhatározta, hogy hathónapos felmondást ad az egyházi birtokok jelenlegi bérlőinek. A felmondás lejárta után pedig haladéktalanul hozzákezd a birtokok felosztásához. A többezer holdból állitólag a környékbeli magyar nincstelenek is kapnak kisebb parcellákat.**

*

Az alábbi **történet szomoru hőse az algyógyi református templom nagyharangja. A műértékkel biró régi harangot a katonaság 1916-ban elrekvirálta és a hadvezetőség az egyházközség kérésére csak 1918 juliusában adta vissza. A hadviselt nagyharangot az egyházközség 1919 márciusig a harangházban őrizte, ahol március 23-ikán megjelent Botean Miklós tanitó vezetésével a görögkeleti románok egy csoportja és a nagyharangot a görögkeleti templom számára lefoglalták. A község református lelkésze mindent elkövetett a harang visszaszerzésére, bejelentette az esetet a politikai hatóságoknak is, amely az illetékes primpretort bizta meg a vizsgálattal. A főszolgabiró a vizsgálat eredményeképen megállapitotta, hogy a harang visszaadása forradalmat idézne elő a községben amelynek román lakói azt állitják, hogy a harangot a magyarok negyvennyolcban tőlük vették el. Az algyógyi reformátusok azóta hasztalanul várják a sulyos sérelem orvoslását. 1922-ben a szebeni metropolitához fordultak panaszukkal, majd pedig a dévai prefektus elé vitték az ügyet, de válasz sehonnan sem érkezett. Nemrégiben, mikor Balau metropolita Algyógyon járt, a reformátusok személyesen is előadták panaszaikat. A főpap meg is igérte, hogy mindent elkövet a sérelem orvoslására, de azóta is hiába várják a döntést, amely erőszakkal elvett, régi harangjuk birtokába visszajuttassa őket.**

*

Az erdélyi **szászok politikai pártja az 1922. évi általános választáskor paktumot kötött a liberális kormánnyal. A paktum eredménye volt, hogy a szász többségü kerületben a száz jelöltek megválasztását engedélyezték Bratianuék, akik természetesen ennek fejében a többi kerületben elnyerték a szász szavazatokat. A paktumnak egyéb pontjai is voltak, amelyekből a nyilvánossággal csak annyit sejtettek, hogy az iskolakérdésben biztositottak bizonyos előnyöket a szászoknak.**

A paktumot Hans Ottó Rott bejelentette a kamara legutóbbi ülésén. »A szász-párt — mondotta — az események bölcs előrelátásával 1922. február 19-én a jelenlegi kormánnyal választási megyezést kötött, melyben felekezeti iskoláink nyilvánossági jogának fentartására a leghatározottabb formában törvényes kezességet vállaltak. A vonatkozó része a megegyezésnek, melyet Duca külügyminiszter és Arthur Vaitoianu, akkori belügyminiszter irtak alá, a következőképen hangzik: »A felekezeti iskolák felekezeti jogát a törvényhozás el fogja ismerni«. Ezt pedig kiegészíti a következő passzus: »A középiskolákban a román nyelv tanitása kötelező lesz«. Azt hiszem, világosabban körülirni nem lehet felekezeti iskoláink nyilvánossági jogát, valamint azt, hogy a román nyelv tanitása csak arra a mértékre szoritkozik, mely megtanulásához elengedhetetlenül szükséges. Épen azért, mert megállapodásunk szigoruan politikai jellegü volt, azt kellett feltennünk, hogy a kormány aláirásával arra az elvi alapra helyezkedett, mely számolni akar történelmileg, jogilag és politikailag egyformán jogos igényeinkkel.

Egy hang: Hiszen önök maguk bontották fel a megegyezést.

Roth: **Nem, ezt mi nem tehetjük meg, mert mi nem politikai paktumot, hanem csak választási megegyezést kötöttünk.**

Anghelescu: Miért hivatkozik akkor egyáltalán a választási megyezésre?

Roth: A válasz nagyon egyszerü. **Azért hivatkozunk és fogunk jövőben is mindig hivatkozni a választási megegyezésünkre, mert abban a kormány s igy a liberális-párt a népi kisebbségekkel szemben is az iskolapolitika egészen határozott alapelveit ismerte el, melyek rendkivüli fontosságuak.**

Ebert német birodalmi elnök állapota sulyosra fordult

Az orvosok hashártyagyulladást állapitottak meg

Berlinből jelentik: *Ebert* birodalmi elnök állapotában szerda este és éjjel *rosszabbodás állott be.* A csütörtök reggeli órákban annyira rosszul volt, hogy családiát *sürgősen a szanatóriumba hivták betegágyához.* Később az elnök állapota valamennyire javult, bár még mindig aggódnak érte.

Ebert betegségéről orvosai csütörtök délelőtt a következő bulletint adták ki:

— A birodalmi elnök szerdán, február *23*-ikán, *sulyos vakbélgyulladásban hirtelen megbetegedett,* a mely az éjjel folyamán mütétet tett szükségessé. Jóllehet a mütétet röviddel a megbetegedés után végrehajtották, a féregnyulvány *gennyesedésbe ment át* és *áttörte a hastalat, ugy, hogy általános hashártyagyulladás állott elő.* A betegség lefolyása szerda estig kielégitő volt. Mint rendesen, a megbetegedést követő harmadik napon közérzete csütörtök reggel jobb, éjjel a hashártyagyulladásban rosszabbodás állott elő, ugy, hogy a birodalmi elnök az éjszakát nyugtalanul töltötte. Az elnök *állapota komoly.*

A dunai konföderáció a kisantant konferenciáján

Bulgária felhatalmazást kér a kötelező katonai szolgálat visszaállitására

Bukarestből jelentik: A lapok hivatalos jelentést közölnek a kisantantnak március 15-ike és 20-ika között Bukarestben tartandó konferenciájának programjáról. Eszerint diplomáciai körökben megerősitik, hogy *a kisantant három külügyminisztere a konferencián állást fog foglalni a dunai gazdasági konföderáció kérdésében. Jugoszlávia* ellene van bármiféle politikai vagy gazdasági egyezménynek, amelynek dunai konföderáció jellege volna. *Csehszlovákia* szintén ellene van minden ilyen tendenciának, ugy, hogy *a kisantant konferenciája valószinüleg állást fog foglalni minden ilyen tervvel szemben.*

A *Dimineata* e hirhez még a következőket füzi: A konferencia napirendjén szerepelni fog Bulgáriának az a törekvése is, hogy felhatalmazást kapjon a kötelező katonai szolgálat visszaállitására. E tekintetben hire jár, hogy Románia és Jugoszlávia között divergenciák vannak, mert Románia a bolgár kivánság mellett foglal állást, mig Jugoszlávia ellene van a bulgáriai kötelező katonai szolgálatnak.

Jól értesült körökben kijelentik, hogy az orosz kérdést nem hozzák napirendre, hanem a konferencia megujitja az 1924-ben Beogradban tartott értekezletnek azt az állásfoglalását, hogy a kisantant valamennyi tagja fentartja cselekvési szabadságát ebben a kérdésben.

Herriot az angol-amerikai barátságra épiti politikáját

A párisi angol nagykövet tanácskozása Herriot-val

Párisból jelentik: Az angol-amerikai sajtószövetség meghivta villásreggelijére *Herriot* miniszterelnököt, aki nem is oly régen a hirlapiró gárdába tartozott. *Herriot* a villásreggelin általános kivánságra felköszöntőt mondott, amelyben kijelentette, hogy ne feleitse el az angol és az amerikai közvélemény, hogy mikor Londonban arról volt szó, hogy Németországon pénzügyileg segiteni kell, Franciaország elment a legvégső határig, közreműködött abban, hogy a Dawes-terv létrejöjjön és az ettől *remélt kedvező hatás hamarosan meg is mutatkozott a német birodalomban, amelynek pénzügyi helyzete lényegesen javult.* Hangsulyozta a miniszterelnök, hogy *politikáját* továbbra is az angol-amerikai barátságra épiti, mert ebben látja Franciaország érdekeit biztositottnak.

Az angol nagykövet, lord *Grewe* délután látogatást tett *Herriot* miniszterelnöknél. A félhivatalos francia verzió szerint lord *Grewe* a miniszterelnökkel csupán arról a kisebb jelentőségü angol-francia konfliktusról tanácskozott, amelyet az angol sajtó igyekezett túlságosan felfujni, nevezetesen a három angol felfujni, nevezetesen a három angol matróz esetéről, akiket francia Guyanában elfogtak. Ezzel szemben a lapok ugy tudják, hogy ez alkalommal *Herriot és Grewe ujból megvitatták a területi biztonság problémáját, az uj leszerelési konferenciára irányuló amerikai tervet, a kölni zóna kiürítésének kérdését* és az ezekkel összefüggő ügyeket, elsősorban Chamberlain és Herriot kivánatos konferenciáját, végleges megállapodásra azonban egyik kérdésben sem jutottak.

Az angol sajtó azt iria, hogy az angol kormány eddig semmiféle döntő határozatot nem hozott a genfi jegyzőkönyv tárgyában, de a dolgok ugy fordultak, hogy *a brit kabinet kebelében azok a miniszterek vannak többségben, akik a területi biztonság problémáját a Népszövetség szellemében Anglia, Franciaország, Belgium és Németország között kötendő paktum segitségével akarják megoldani.* Annak a tervnek, hogy Németország kirekesztésével csupán Anglia, Franciaország és Belgium kössön paktumot, már kevés a hive az angol miniszterek között, mert attól félnek, hogy *ilyen javaslat Szovjetoroszország és Japán karjai közé kergetné Németországot, ami európai veszedelmet jelentene.*

A kormány

nem szünteti meg a suboticai magyar gimnáziumot

A belügyminisztérium leirata

A magyar szülők küldöttségének kérése alapján — mint a *Bácsmegyei Napló* már jelentette — *Gyorgyevics* Dragoszláv főispán Beogradban interveniált a kormány tagjainál a magyar középiskolák érdekében és referált arról, hogy a magyarság a legutóbbi választásokon bizonyságát adta lojalitásának és államhüségének és igy nem volna méltányos, hogyha a magyarokat megfosztanák középiskoláiktól.

Beogradból való visszaérkezése után *Gyorgyevics* főispán már kijelentette a *Bácsmegyei Napló* munkatársa előtt, hogy *a középiskolák magyar párhuzamos osztályait a kormány egyes tagjainak tett referátuma alapján nem fenyegeti a bezárás veszedelme* és hogy ez a veszedelem teljesen elhárult, azt a belügyminisztériumnak csütörtökön Szuboticára érkezett leirata igazolja.

A belügyminisztérium arról értesitette a szuboticai főispáni hivatalt, hogy *Gyorgyevics* Dragoszláv előterjesztése alapján *a legutóbbi minisztertanács foglalkozott a magyar középiskolák kérdésével és ugy határozott, hogy a kormány a szuboticai gimnázium magyar párhuzamos osztályait nem fogja megszüntetni.*

Kiutalják a nyugdijat

a kiszolgált községi orvosoknak

A pénzügyminiszter rendelete a pénzügyigazgatóságokhoz

Több izben foglalkoztunk már a kiszolgált járási és községi orvosok nyugdijügyével, amelynek rendezését az illetékes hatóságok évek óta halogatják. Az érdemes öreg orvosok, akik egy életet töltöttek közszolgálatban, folyton sürgették, hogy a nekik járó nyugdijilletményeket utalják ki, de mindig ujabb és ujabb akadályok merültek fel, egyik hivatal a másikhoz utasitotta őket, értekezleteket tartottak, küldöttségeket menesztettek, de hosszu időn át minden próbálkozásuk kudarcot vallott.

Beogradból érkező jelentés szerint most végre megoldódott a nyugdijas orvosok nyugdijának problémája. A pénzügyminiszter rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyeket utasit arra, hogy a nyugdijazott orvosok nyugdiját a legrövidebb idő alatt utalják ki visszamenőleg addig az időpontig, amitől kezdődőleg a nyugdij megilleti az érdekelt orvosokat.

Trockij tokiói követ lesz

A volt hadügyi népbiztos még nem nyilatkozott, hogy elfogadja-e a felajánlott követi állást

Londonból jelentik: A Daily Express moszkvai tudósitója közli, hogy a szovjetkormány *Trockijnak felajánlotta a tokiói követi állást. Trockij* még nem nyilatkozott, hogy vállalja-e a megbizatást, de a szovjetkörök biztosra veszik, hogy a volt hadügyi népbiztos nem utasitja vissza a követi állást, miután a kommunista-párt központi bizottsága előtt kötelezően kijelentette, hogy *hajlandó bármilyen pozicióban dolgozni Oroszország érdekében.*

A *Daily Express* megjegyzi, hogy a szovjetkormány Trockij japáni kiküldetésével tulajdonképpen *nyomást akar gyakorolni az Egyesült-Államokra,* hogy rábirja a szovjet *de iure* elismerésére.

Királynék találkozása Noviszadon

Mariora királyné a noviszadi pályaudvaron fogadta anyját, Mária román királynét

Noviszadról jelentik: Csütörtök déli tizenkét órára volt jelezve az udvari vonat érkezése, amely *Mariora* királynőt hozta Noviszadra, ahova édesanyja Mária román királyné elé utazott.

A királyi vendégek fogadtatására Noviszad polgári és katonai hatóságai és társadalmának előkelőségei gyültek össze a pályaudvaron, amelyet erre az alkalomra jugoszláv és román zászlókkal, virágokkal és szőnyegekkel diszitettek fel. A megjelentek közül a következőket sikerült feljegyeznünk: Miloszavljevits Mirkó tábornok hadseregparancsnok, Taszovác ezredes hadosztályparancsnok, Marusics-Dsebits csendőralezredes, Atanackovics András csendőrszázados, Csirics Irinej püspök, Csirics Milán esperes, Slepcsevits Milán főispán, Lakics János polgármester-helyettes a városi tanács élén, a semmitőszék részéről Boskovics Csedomir biró, a koronaügyészség részéről Basics Dusán koronaügyész, a felebbviteli biróság részéről Araniczky Stankó tanácselnök, a törvényszék részéről dr. Belajdzsits Vladimir elnök, dr. Petrovits Leontin, a pénzügyigazgatóság részéről Matics Dusán pénzügyigazgató, az épitésügyi igazgatóság részéről Parunovics Gavriló igazgató, a postaigazgatóság részéről Nenadovics Velimir postaigazgató, az agrárhivatal részéről Prvulovits főnök, az egészségügyi felügyelőség részéről dr. Markovics Lázár, a kereskedelmi és iparkamara részéről Ivkovits Nikola alelnök és dr. Koszics Mirkó főtitkár, a terménytőzsde részéről dr. Dungyerszky Gedeon elnök, a főszolgabiróság részéről dr. Popovits Lázár főszolgabiró, a gimnázium részéről Danilovics Vásza igazgató, a női tanitóképezde részéről Jotics Pavle igazgató, a görög szerb egyház részéről Jovanovics Milán tanár, a katolikus egyház részéről Fath Ferenc plébános, a református egyház részéről Horváth Lajos lelkész, az evangélikus egyház részéről Fabry Bertalan lelkész, a zsidó hitközség részéről dr. Kassovitz Ármin elnök, a Matica részéről Marics Raffo itélőtáblai biró, a szinházegyesület részéről Jovanovics Milán tanár, a szerb jótékonysági nőegylet: dr. Stefanovits Zsarkóné, a haladó nők egyesülete: Vilics Márkóné, a Frohsinn dalegylet részéről dr. Resch Ferenc, a zsidó nőegylet: Hahn Malvina, a szlovák nőegylet: dr. Micsatek Lajosné, az evangélikus nőegylet Dussing Jánosné elnöknő, a Lloyd részéről Menrath József, a kereskedők és gyáriparosok egyesülete: Frank Gyula, ujságirók egyesülete: Klicin Mita, a szerb Nemzeti Szinház: dr. Vojnovics Braniszláv, evangélikus egyház: Mudroch András felügyelő, a Neven dalegylet: Katyanszki Milán elnök, a dobrovoljácok helyi szervezete: Pejinovics György elnök.

11 óra 50 perckor érkezett a Mariora királynő vonata előtt haladó futárvonat, amelyet 12 órakor az udvari vonat követett. A királynő kiséretében *Dungyerszky* Dóra udvarhölgy és *Masalovics* őrnagy, hadsegéd voltak. Mariora királynő szállt ki elsőnek a vonatból. A királynő egyszerü barna kabátot ugyanolyanszinü prémmel, barna selyemkalapot, barna tollal, barna kesztyüt s fekete kivágott lakkcipőt viselt.

Lelkes zsivlózás fogadta a vonatból kiszállt királynőt, aki elé elsőnek *Miloszavljevits* Mirkó tábornok, hadseregparancsnok járult. *Slepcsevits* Milán főispán üdvözölte ezután a királynét, a kinek *Prodanovics* főispáni titkár csokrot nyujtott át. *Slepcsevits* főispán bemutatta őfelségének dr. *Stefanovits* Zsárkónét, a szerb nőegylet elnöknőjét, aki szintén csokrot nyujtott át, Mariora királyné pár szerb szóval köszönte meg az üdvözlést, majd sajnálkozását kifejezve, hogy nem tud szerbül, németül beszélgetett el a nőegylet hölgyeivel.

Hahn Vilma a zsidó nőegylet elnöknője német nyelven üdvözölte a királynét. *Fábry* Bertalan evangélikus lelkészszel angolul beszélt a királyné, aki elmondta, hogy udvarhölgyétől Dungyerszky Dórától sok szépet hallott Noviszadról, ahova legközelebb hosszabb tartózkodásra látogat el.

12 óra 5 perckor futott be *Mária* román királyné udvari vonata. A román királyné kiséretében Derini udvari titkár, Dandonelle és Canticure udvarhölgyek és Mazsuranits fregattkapitány, Sándor király hadsegéde voltak. *Mária* királyné széles fekete bársonykalapot, szürkésfehér structoll disszel, fehér selyemruhát gazdag gyöngydisszel, fekete prémbundát szilszkin szegéllyel s fekete kivágott lakkcipőt viselt.

Amikor a királyné vonata befutott, lelkes zsivlózás köszöntötte. A vonatból leszálló Mária királynét elsőnek leánya Mariora királyné üdvözölte. A két királyné összecsókolódzott és pár szót váltott egymással.

Mária királyné angolul és németül köszönte meg az üdvözléseket. *Vilics* Márkóné és *Boldovina* tanitóképezdei hallgató román nyelven köszöntötték a királynét, akinek csokrokat nyujtottak át. Mária és Mariora királynők románul mondottak köszönetet.

Mariora királyné még Lakics János polgármester-helyettessel, dr. Dungyerszky Gedeonnal, Csirics Irinej püspökkel, dr. Popovics Lázár főszolgabiróval váltott néhány szót és 12 óra 15 perckor édes anyjával felszállt annak vonatára, amely a közönség lelkes zsivlózása közben hagyta el a pályaudvart.

Katonai lázadás Törökországban

A kurd csapatok Abdul Hamid fiát szultánnak akarják kikiáltani

A *Chicago Tribune* konstantinápolyi jelentése szerint a kurd haderők *Nevres* bej ezredes parancsnoksága alatt *fellázadtak a köztársasági kormány ellen.* A kurdok vissza akarják állitani a Korán-törvényeket és Abdul Hamid szultán harmadik fiát, *Szelim effendit akarják szultánnak kikiáltani.* Hir szerint a török kormány a lázadás miatt el akarja rendelni az általános mozgósitást, a hadmozdulatokat azonban a havazás és rossz időjárás erősen akadályozza.

Angol jelentés szerint a kurdok *Charput* községen kivül *Biarbekvit, Asist és Dersint bevették.* Az angorai kormány nagyobb haderőt küldött a köztársaság ellen fellázadt csapatok leverésére.

A nemzeti kisebbségek statisztikája

Az uj Európa népszerü adatai

Megirtuk már, hogy a bécsi tudományegyetem kebelében megalakult kisebbségi intézet tanulságos statisztika készitésén dolgozik. A statisztika arra vonatkozik, hogy a különböző államokban milyen számmal élnek nemzeti kisebbségek s milyen általában a népi megoszlás. A *Bácsmegyei Napló* fontosnak tartja ennek a statisztikának közlését, mivel igen érdekes következtetéseket lehet belőle levonni. Természetesen a statisztika egyes adatai csak *hozzávetőleg* birhatnak fontossággal, mivel egyes országokban a zsidók például megoszlanak, egy részük a cionisták nemzeti kisebbségének vallják magukat, mások viszont az államalkotó nemzethez, vagy valamilyen nemzeti kisebbséghez tartozóknak. A statisztikában szereplő zsidók tehát nem az izraelita felekezetüek számát és százalékarányát tüntetik fel, hanem csak azokat az izraelitákat, akik zsidóknak vallják magukat. Végül hiányzik ebből az egész Európára kiterjedő statisztikából Oroszország, ahol az összlakosság száma hozzávetőleges becslés szerint 98 millióra rug. Ebből ugyancsak hozzávetőleges becslés szerint az oroszok és fehér oroszok száma 62 millió, az ukránoké 24 millió, az egyéb nemzetiségüeké pedig 12 millió.

Az egyes államok nemzeti kisebbségi statisztikája a következő:

Albánia (Lakosság száma 725.000). Albán 700.000 = 96.6%; különböző más nemzetiségüek 25.000 = 3.4%.

Belgium (7,540.000) Wallonok 3,200.000 = 42.4%; Flamand 4,000.000 — 53%; hollandiai 110.000 = 1.5%; német 80.000 = 1.1%; egyebek 150.000 = 2%.

Dánia. (3,420.000.) Dán és islandi 3,330.000 = 97.4%; német 55.000 = 1.6%; egyebek 35.000 = 1%.

Németország. (61,420.000.) Németek 59,060.000 = 96.14%; hollandiai 150.000 = 0.24%; lengyel 1,100.000 = 1.80%; orosz és ukrán 200.000 = 0.33%; zsidó 570.000 = 0.90%; egyebek 250.000 = 0.41%.

Észtország. (1,109.000.) Észt 980.000 = 88.3%; orosz 55.000 = 4.9%; német 45.000 = 4.1%; egyebek 30.000 = 2.7%.

Finnország. (3,467.000.) Finn 3,000.000 = 88.2%; svéd 360.000 = 10.6%; egyebek 40.000 = 1.2%.

Franciaország. (39,500.000.) Francia 35,800.000 = 90.6%; olasz 350.000 = 0.9%; spanyol 200.000 = 0.5%; breton 1,100.000 = 2.8%; német 1,500.000 = 3.8%; flamand 150.000 = 0.38%; zsidó 130.000 = 0.33%; baszk 170.000 = 43%; egyebek 100.00 = 0.26%.

Görögország. (5,050.000.) Görög 4,000.000 = 79.6%; albán 125.000 = 2.5%; macedón 200.000 = 4.9%; zsidó 100.000 = 2%; török 350.000 = 6.9%; egyebek 250.000 = 5%.

Nagybritannia és Irország. (47,650.000.) Angol és skót 43,100.000 = 90.5%; angolul beszélő irek 3,500.000 = 7.3%; kelta 600.000 = 1.3%; zsidó 300.000 = 0.6%; egyebek 150.000 = 0.3%.

Hollandia. (6,980.000.) Hollandi 6,000.000 = 86%; friz 770.000 = 11%; zsidó 110.000 = 1.6%; egyebek 100.000 — 1.4%.

Olaszország. (38,900.000.) Olasz 37,880.000 = 97.3%; szlovén és horvát 450.000 = 1.2%; német 270.000 = 0.7%; egyebek 300,000 = 0.8%.

Jugoszlávia. (12,200.000.) Szerb 6,100.000 = 50%; horvát 2,700.000 = 22.2%; szlovén 1,050.000 = 8.7%; német 530.000 = 4.3%; magyar 470.000 = 3.8%; macedón 210.000 = 1.7%; cseh és szlovák 150.000 = 1.2%; román 190.000 = 1.6%; albán 490.000 = 4%; zsidó 65.000 = 0.5%; egyebek 250.000 = 2%.

Lettország. (1,865.000.) Lett 1,460.000 = 74.3%; orosz 100.000 = 5.3%; lengyel 520.000 — 2.7%; német 80.000 = 4.2%; zsidó 220.000 = 11.6%; egyebek 30.000 = 1.6%.

Norvégia. (2,680.000.) Norvég 2,650.000 = 98.9%; egyebek 30.000 = 1.2%.

Ausztria. (6,480.000.) Német 5,780.000 = 89.9%; cseh 120.000 = 1.8%; horvát és szlovén 110.000 — 1.7%; zsidó 300.000 = 4.6%; magyar 110.000 = 7%; egyebek 60.000 = 0.9%.

Lengyelország. (27,400.000.) Lengyel 15,200.000 = 55.5%; ukrán 5,000.000 = 18.2%; fehér orosz 1,600.000 = 5.9%; litván 250.000 = 0.9%; német 2,000.000 = 7.3%; zsidó 3,100.000 = 11.4%; egyebek 250.00 = 0.9%.

Portugália. (6,400.000.) Portugál 6,360.000 = 99.4%; egyebek 40.000 = 0.6%.

Magyarország. (7,950.000.) Magyar 6,650.000 = 85.6%; német 480.000 = 6%; szlovák 180.000 = 2.3%; egyebek 180.000 = 2.3%.

Románia. (16,500.000.) Román 11,800.000 = 71.5%; német 800.000 = 4.8%; ukrán 760.000 = 4.5%; bulgár 150.000 = 0.9%; török 250.000 = 1.5%; magyar 1,900.000 = 11.4%; zsidó 650.000 = 4%; egyebek 200.000 = 1.2%.

Spanyolország. (21,530.000.) Spanyol és katalon 20,930.000 = 97.2%; baszk 430.000 = 2%; egyebek 170.000 = 0.8%.

Csehszlovákia. (13,700.000.) Cseh 6,600.000 = 48.1%; szlovák 2,100.000 = 15.3%; lengyel 80.000 = 0.6%; ukrán és ruthén 460.000 = 3.4%; német 3,250.000 = 23.7%; magyar 915.000 = 6.7%; zsidó 175.000 = 1.3%; egyebek 120.000 = 0.9%.

Svédország. (5.960.000.) Svéd 5,900.000 = 99%; egyebek 60.000 = 1%.

Svájc. (3,100.000.) Német 2,650.000, francia 810.000, olasz 340.000, a három országalkotó elem összesen = 88.7%; rétóromán 340.000 = 8.7%; egyebek 100.000 = 2.6%.

Törökország. (1,800.000.) Török 800.000 = 44.5%; görög 400.000 = 22.2%; örmény 200.000 = 11.1%; bulgár és macedón 200.000 = 11.1%; egyebek 200.000 =11.1%.

Miként ebből a statisztikából kitünik, alig van ország, ahol ne lennének nemzeti kisebbségek, sőt több országban a kisebbségek együttvéve a többséget alkotják. Mindenesetre számos érdekes következtetést lehet e kimutatásokból levonni.

Leirer Amália gyilkosának

nyomában van a rendőrség

Elhalasztották a holttest eltemetését

Budapestről jelentik: A Leirer Amália meggyilkolása ügyében folyó nyomozás során csütörtökön terhelő bizonyitékok merültek fel egy férfi ellen, akit a legujabb nyomok alapján a rendőrség a gyilkossággal gyanusitott. A gyanusitott személyére vonatkozóan a rendőrség a nyomozás érdekében egyelőre nem ad felvilágositást, remélik azonban, hogy rövidesen *olyan tárgyi bizonyitékok is lesznek, amelyeknek alapján a tettest egy-két nap múlva letartóztathatják.* E miatt *a táncosnő holttestének eltemetését* — amit az apa kérésére csütörtökre engedélyezett a rendőrség — *elhalasztották, hogy a gyilkossal tetemrehivást rendezhessenek.*

A rendőrség két nap óta csaknem *kizárólag egy irányban* folytatja nyomozását a tettes kézrekeritése érdekében. A rendőrség ugyanis most már abban az irányban, amelyet egyedül tart célravezetőnek, *olyan adatokra és gyanuokokra bukkant, amelyek valószinüvé teszik, hogy a nyomozás a lehető legrövidebb időn belül biztos eredménnyel jár. Leirer Amália eltünt evőkészletének egy villájáról van szó,* amelyet nagyon erélyesen keres a rendőrség bizonyos helyeken és amely döntő bizonyiték lesz a nagyon alaposan gyanuba vett személy ellen.

A főkapitányságon egyébként csütörtök délben *felvilágositást kértek Leirer Lőrinctől arra vonatkozólag, hogy kitől és hogyan hallotta, amikor Leirer Amáliát kereste, hogy leánya elutazott Olaszországba.*

Ezt ugyanis fontos volna tudni, mert bizonyos, hogy az öreget félrevezették

és aki ezt a félrevezetést csinálta, annak kétségtelenül érdeke volt, hogy *a gyilkosság felfedezését ezáltal is késleltesse. Leirer* Lőrinc azonban erre vonatkozólag *nem tudott megfelelő felvilágositást adni* a rendőrségen, mert nem emlékszik rá pontosan, hogy kitől hallotta leányának elutazását.

Megállapitotta legujabban a rendőrség, hogy *Kerstens* Tódor és *Leirer* Amália a leány lakásának egész berendezését hitelre vásárolták és a pénzüket követelő hitelezőket Kerstens brutalizálta és revolverrel megfenyegette.

A hollandi gyáros egyébként már hazautazott. Időközben táviratot kapott hazulról a következő szöveggel: *„Lujza mindent tud, azonnal jöjj haza"*. A táviratot már nem lehetett Kerstensnek kézbesiteni, mert közben már elutazott Budapestről.

Megalakult

a szuboticai szinháztámogató bizottság

Ankét a városházán a szinház felépitéséről

Gyorgyevics Dragoszláv főispán nevének kezdeményezésére csütörtök délután a városháza kistanácstermében értekezlet volt, amely a szinházépités lehetővé tételének kérdésével foglalkozott. *Rajcsics* Sándor helyettespolgármester nyitotta meg a látogatott értekezletet és elmondotta, hogy a szinház felépitéséhez eddig mintegy három millió dinár áll a város rendelkezésére, miután azonban az épités költségei *hat-hét millió dinárra rugnak*, ezért még három-négy millió dinár előteremtésére van szükség. A *Gyorgyevics* Dragoszlávné által kezdeményezett akció azt célozza, hogy *a szükséges összeg egyrészét társadalmi uton szerezzék meg*, főképpen azonban azért javasolja a szinháztámogató bizottság megalakitását, hogy igy *a szinház felépitésének ügyét és magát a szinházat népszerüsitsék szélesebb néprétegek előtt*, amelyek Szuboticán nem sokat törődnek a szinház ügyével.

A megindult vitában a felszólalók egyrésze annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a szükséges nagy összeget nem lehet társadalmi gyüjtés, vagy előadások és hangversenyek rendezése utján előteremteni. Igy dr. *Milics* Ivó egyetemi tanár hangsulyozta, hogy épp a szuboticai vagyonos gazdák nem mutatnak semmi érdeklődést a kulturális kérdések iránt és igy nem lehet adakozásukra számitani. Ezért azt javasolta dr. Milics, hogy a város vegyen fel kölcsönt a szinház felépitéséhez hiányzó összeg erejéig. Dr. *Manojlovics* Vladiszláv királyi közjegyző legfontosabb teendőnek azt jelölte meg, hogy a város szorgalmazza az agrárreform céljára lefoglalt földek feloldását, hogy ezeknek az eladási árából lehessen felépiteni a szinházat. *Knvezsevics* Milivoj gimnáziumi tanár azt ajánlotta, hogy a társadalmi akciót terjesszék ki a környékre is, több felszólaló pedig azt inditványozta, hogy *a város bocsásson ki téglalegyeket* a szinházépités céljaira, továbbá próbálja előre örök áron eladni a páholyokat, végül, hogy a képviselők utján nagyobb támogatást igyekezzék kieszközölni a parlamenttől és a kormánytól.

Rajcsics helyettes-polgármester magáévá tette a javaslatokat és rámutatott arra, hogy a társadalmi akcióra főképp erkölcsi szempontból van szükség, hogy igy *a közgyülés tagjait is nagyobb megértésre hangolják a szinház ügye iránt*. Hangsulyozta, hogy a szinház felépitését juniusban feltétlenül megkezdik és azt javasolta, hogy alakitsanak szükebb bizottságot, amely a részletes terveket fogja kidolgozni.

Az értekezlet nyomban megválasztotta a bizottság vezetőit. Elnökké *Rajcsics* Sándor helyettespolgármestert, társelnökökké *Gyorgyevics* Dragoszlávnét, dr. *Manojlovics* Vladiszlávnét és dr. *Szántó* Gábornét, titkárrá dr. *Bélics* Radivoit, pénztárossá *Protics* Márkót választották. A bizottság tagjai az **értekezlet résztvevői. Ez a bizottság** a hivatalos szinügyi bizottság kiegészitőrészeként fog működni és legközelebbi értekezletén fogja kidolgozni részletes programját a szinházépités érdekében.

Az ankét *Gyorgyevics* Dragoszlávné és *Rajcsics* zárószavaival ért véget.

Megingott a Cankov-kormány helyzete

A bolgár szélső jobboldal akciója Cankov megbuktatására

Szófiából jelentik: A *Cankov*-kormány helyzete, az ellenforradalmi uralomrajutás óta eltelt másfél év alatt nem érte el azt a megszilárdulást, amely zavartalan kormányzását biztosithatná. A harc azonban, a melyet eddig csak balfelé, a földmivesszervezetek és kommunisták ellen folytatott Cankov, most egyre inkább a jobboldali irányba megy át, mert *a kormánypárt jobbszárnya és a katonai liga egyre hangosabban követeli a rendszer megváltoztatását*, illetőleg továbbfejlesztését *a nyilt diktatura felé*. A jelek szerint ez a folyamat már eléggé előrehaladott stádiumba jutott ahhoz, hogy komolyan veszélyeztesse a Cankov-kormány és a parlamentárizmust még ugy-ahogy fentartó mai rendszer létét.

A jobboldal elégedetlensége elsősorban az illegális alakulatoknak, amelyekkel Cankov ideiglenes alkut kötött, ujraéledő akciójában jut kifejezésre. Az utóbbi időkben megismétlődő merényletek a mérsékelt politikusok ellen, szintén ezt bizonyitják. Ez adott impulzust *Bobosevszki* igazságügyminiszternek arra, hogy *az államvédelmi törvény módositásáról* és kiegészitéséről javaslatot dolgozzon ki, amelyet a kormánypárti klub elé terjesztett, hogy ottani letárgyalása után nyujtsa be a szobranjének. A javaslat vitája a kormánypártban nem folyt le simán, sőt egyes lapok jelentése szerint igen viharos volt és a jobboldali frakció hangot adott elégedetlenségének.

Igy a kormánytöbbségben helyetfoglaló némely demokraták lapja, a *Zora* azt irta, hogy *a kormánypárti klubban Vaszilev és Racsev, a katonai liga képviselői nyiltan lemondásra szólitották fel Cankov miniszterelnököt*. A kormány félhivatalosa, a *Demokraticseszki Zgovor* cáfolja ugyan a kormánypárt egyrészének elégedetlenségéről szóló hireket, de a politikai körökben megállapitják, hogy már szemmelláthatóan kialakult az a csoport, amely a hatalom átvételére készül és amelynek feje a macedón származásu *Lapcsev* Andrei, volt miniszter. *Lapcsev személyében látják Bulgária közeljövőbeni miniszterelnökét*. Az elégedetlenek jelszava, hogy a Cankov-kormány nem képes a rendet fentartani és a baloldali szélsőséges mozgalmakat elfojtani. Nem állapitható még meg, hogy a Lapcsev-csoport tervszerü együttműködést folytat-e a katonai ligával, vagy a kormány megbuktatására irányuló akciójuk csak a véletlen folytán találkozott össze. Mindkét esetben: akár Lapcsev-kormány, akár tiszta katonai kormány alakul, a bulgáriai helyzet csak még jobban elmérgesedik és növeli a tömegek veszélves elégedetlenségét.

A horgosi magyarok kálváriája

Negyvenöt családot nyolc napon belül eltávolitanak az országból

A belügyminiszteri rendelet csütörtökön érkezett Horgosra

Ujabb küldöttség megy a belügyminiszterhez a kiutasitottak érdekében

Mint legutóbbi számunkban szentai jelentés alapján közöltük, *a belügyminisztérium ismét hatályba helyezte azt a rendeletét, amely szerint negyvenöt horgosi magyar családnak el kell hagynia az országot*. A hir, amely ellentétben állott beogradi munkatársunknak a B. B. B. ügyosztályban erre vonatkozólag szerzett információjával, hihetetlennek látszott, azonban hamarosan valónak bizonyult, mert

csütörtökön délelőtt a horgosi jegyzői hivatalhoz is megérkezett a kiutasitások végrehajtásáról szóló belügyminiszteri rendelet.

A felfüggesztő rendelet hatálytalanitása érthető meglepetést keltett, mert Makszimovics Bózsó belügyminiszter a kiutasitások ügyében nála eljárt küldöttségnek, amelyet *Groll* Milán és *Popovics* L. Milán képviselők vezettek, megigérte, hogy a rendeletet felfüggeszti és alkalmat ad a kiutasitottaknak, hogy az itt tartózkodásukhoz szükséges okmányaikat beszerezzék.

Akik elfelejtettek optálni

Horgoson összesen kétszáz magyar családot kezelnek mint idegen állampolgárokat. Ezek 1910. utáni években telepedtek le Horgoson, Röszkéről vagy a szegedi tanya-vidékről és azóta legnagyobb részük vagyont is szerzett és tekintélyes polgára a községnek. Állampolgárságot részint azért nem nyertek, mert a kitüzött határidőig, — 1922 junius 26-áig — *elmulasztották állampolgárságot kérni, részint opciós kérvényüket hiányosan terjesztették fel a jegyzőség utján a belügyminisztériumhoz.*

Abban az időben *Vlahovics*, majd *Rigyiczki* községi jegyzők állottak a horgosi közigazgatás élén, akik az opciórendeletről nem tájékoztatták kellőképpen a horgosiakat, s *igy az érdekeltek nagy része, különösen a tanyaiak, nem is tudták, hogy optálniok kell.* Azonkivül, azokat sem világositották fel a jegyzők arról, hogy milyen okmányokat csatoljanak opciós kérvényükhöz, akik a kitüzött határidőn belül kérték állampolgárságukat.

Főképp azt nem igazolták az optáltak, hogy milyen anyagi viszonyok között élnek, hogy nem szorulnak-e az állam vagy a község támogatására, ugyhogy a belügyminisztérium e tekintetben teljesen tájékozatlanul, mindazoknak az optáltaknak kérését, akik vagyoni helyzetüket nem tüntették fel hatósági bizonyitvánnyal, elutasitotta.

A hontalanok

Az elutasitó végzések 1923. év folyamán érkeztek meg Horgosra, ahol a jegyzőknek fel kellett volna világositani az elutasitottakat, hogy a belügyminisztérium határozata ellen felebbezhetnek. Minthogy ez nem történt meg, 1924 augusztus havában, amikor a belügyminisztérium a tartózkodási engedélyek szabályozásáról adott ki rendeletet, a kétszáz hontalan család közül **hetvenöt családnak, minden indokolás nélkül megtagadták a tartózkodási engedély kiadását,**

ugyhogy ezek sorsa teljesen bizonytalanná vált. Annak ellenére azonban, hogy ezek a hontalanok nem kaptak tartózkodási engedélyt, *nem indult meg ellenük semmiféle kiutasitási eljárás.*

Ezalatt az idő alatt néhány optált család megpróbálta pótlólag felterjeszteni az optálási kérvényhez szükséges okmányokat, ez a kisérlet azonban semmit sem változtatott helyzetükön, mert *a belügyminisztérium továbbra sem intézkedett ügyükben.*

Az első kiutasitási rendelet

Mult év decemberében érkezett meg a horgosi jegyzői hivatalhoz az első kiutasitási rendelet, amely szerint a hetvenöt, tartózkodási engedély nélküli család közül,

negyvenöt családnak 1925 február 4-től számitott nyolc napon belül el kellett volna hagyula az ország területét.

A kiutasitásokról szóló végzéseket *Gavanszki* Tósó jegyző ki is kézbesitette, a kiutasitás végrehajtását azonban a B. B. B. ügyosztály felfüggesztette.

A rendelet felfüggesztésével egyidejüleg *a B. B. B. ügyosztály felszólitotta a kiutasitottakat, hogy tartózkodási engedélyért, külön-külön szabályszerü kérvényt intézzenek a belügyminisztériumhoz.* Az érdekeltek eleget is tettek a felszólitásnak és ismételten kértek tartózkodási engedélyt, a belügyminisztérium azonban valamennyiüket elutasitotta kérésükkel és egyben jelentést kért a szentai főszolgabiróságtól a kiutasitási rendelet végrehajtását illetőleg.

Végre kell hajtani a kiutasitásokat

A belügyminisztérium, amikor tudomására jutott, hogy a rendeletet nem hajtották végre, szerdán ismét elrendelte a rendelet végrehajtását és egyben utasitotta a horgosi jegyzői hivatalt, hogy a rendeletben felsoroltakat nyolc napon belül távolitsa el az ország területéről. Egyben arról is értesült a jegyzői hivatal, hogy a mostani kiutasitásokat rövidesen

követni fogja a hátralévő harminc, tartózkodási engedéllyel nem biró család kiutasitása is.

A belügyminisztérium rendelete nagy izgalmat keltett Horgoson, ahol nyomban *mozgalom indult meg a kiutasitottak érdekében.*

Küldöttség megy a belügyminisztériumhoz

A horgosi magyarság vezetői, amikor értesültek a kiutasitó rendeletről, még csütörtökön délelőtt érintkezést kerestek *Sztrilics* Béla radikálispárti képviselővel, akit arra kértek, hogy a kiutasitottak érdekében vezessen egy küldöttséget a belügyminiszter elé. Sztrilics Béla megigérte, hogy támogatja a kiutasitottak ügyét és a küldöttséget a belügyminiszter elé vezeti.

A küldöttség kérni fogja a belügyminisztert, hogy a kiutasitottaknak adjon annyi időt, hogy azok akiknek optálási kérvényét elutasitották, az államtanácshoz felebbezhessenek, akik pedig elmulasztottak optálni és tartózkodási engedélyük sincs, itt maradhassanak az állampolgárságról szóló törvény életbeléptetéséig és igy a törvényes idő letelte után automatice állampolgárságot nyerhessenek.

A küldöttség még e héten Beogradba utazik.

Hivatalos nyilatkozat a kiutasitásokról

Beogradi munkatársunk a horgosi kiutasitások ügyében, illetékes helyen a következő felvilágositást adták:

— A Bácsmegyei Naplónak a horgosi kiutasitásokra vonatkozó értesülése megfelel a valóságnak, mert a belügyminisztérium az eredeti kiutasitási

rendeletet ujból hatályba helyezte. A belügyminisztérium ezt a határozatot már közölte is az illetékes hatóságokkal. A rendelet kibocsátását a következő indokok teszik jogosulttá:

— A kiutasitott horgosi magyarok valamennyien magyar állampolgárok, akik sem nem optáltak, sem álampolgárságot nem kértek. A mult esztendőben a belügyminisztérium elrendelte, hogy ezek a magyar állampolgárok anyaországuktól utlevelet szerezzenek be és kérjenek tartózkodási engedélyt. A horgosiak azonban ezt nem tették meg és annak ellenére, hogy nem jugoszláv állampolgárok, politikai tevékenységet is folytattak, ami nincs megengedve az idegen állampolgároknak.

A demokrata képviselők intervenciója alkalmával a küldöttség tagjai azt állitották, hogy a kiutasitottak optáltak, illetőleg állampolgárságot kértek, mire a belügyminisztérium felfüggesztette a kiutasító rendelet végrehajtását, mindaddig, amig hivatalosan is meggyőződik a deputáció állitásának valósága felől. A közigazgatási hatóságoktól kért jelentésből azonban megállapitotta a belügyminiszter, hogy az érdekeltek a kitüzött határidőn belül nem terjesztették be kérvényüket és igy kiutasitásuk teljesen jogosult.

Bajram Cur halála

A menekülő albán bandavezért agyonverték társai

Prizreni jelentés szerint *Bajram Cur* albán rablóvezér, akinek bandája éveken keresztül betöréseivel nyugtalanitotta a S. H. S. királyság délnyugati határait, — néhány nappal ezelőtt bujdosás közben különös és rablót megillető módon elpusztult. A bandafőnököt *társai verték agyon, hogy megmentsék a megfagyás kinos halálától.*

Bajram Cur a Malessia hegységben levő Curaj faluból származik és szülőfalujától nyerte nevét is. Fiatal korában kocsis volt, iskolába nem járt és nem is tanult meg irni-olvasni. Mint kocsis, több lopást és rablást követett el, ami miatt kénytelen volt az albániai hegységekbe menekülni. Itt bandát szervezett, eleinte rabolt, később a felkelő albán csoportokhoz csatlakozva, politikai szerepléshez jutott fegyveres bandájának támogatásával. Harcot kezdett Crnoglavics Riza bég ellen, aki a djakovica arnauták legtekintélyesebb vezetője volt. Ennek halála után fia, Csena bég folytatta a harcot Bajram Cur ellen, amely harc oly élessé vált, hogy 1900-ban Abdul Hamid szultán is kénytelen volt beleavatkozni az albániai törzsek viszályába. Riza béget a szultán parancsára internálták, Bajram Curt pedig *csendőrőrnaggyá és az akkor még török uralom alatt levő koszovói vilajet csendőrségének parancsnokává* nevezték ki. A világháboruban a volt központi hatalmak oldalán harcolt Szerbia ellen, de a háboru befejezése után sem tette le a fegyvert, hanem ujabb bandát szervezett, amelyekkel a S. H. S. királyság határain *Fan Noli* politikájának támogatására több izben betörést követett el. Amikor *Ahmed Zogu* bég letörte *Fan Noli* uralmát Albániában és *Csena bég*, Ahmed Zogu oldalán megkezdte Albánia megtisztitását a rablóktól, *Bajram Curnak* menekülnie kellett régi ellensége elől.

Egy hónappal ezelőtt a Csena bég elől menekülő *Bajram Cur* megmaradt ötven emberével a malessiai hegyekbe vonult vissza. Itt a községeket fosztogatva tartotta fenn magát, azonban Csena bég rendcsináló csapatai mindenütt nyomában voltak, ugyhogy mind beljebb kellett huzódni a hegyekbe. A banda nem talált fedélre, ezért annak tagjai *egyenként elhagyták vezérüket.* Végül már *csak harmadmagával maradt Bajram Cur*, aki társaival élelem és lakás nélkül az erdőben volt kénytelen megtelepedni. Két napot töltött itt, a második éjszakán azonban *Bajram Cur a hidegtől elvesztette eszméletét, teste megkékült, mire társai, hogy a kinoktól megszabaditsák, agyonverték vezérüket.*

A két rabló néhány nappal ezelőtt Prizrenbe ment és az ottani katonai parancsnokságnál jelentették Bajram Cur halálát. Elmondták, hogy a holttestet Curaj községben Bajram Cur egyik rokonához vitték. A hatóságok most megvizsgálják a holttestet annak megállapitására, hogy a bandavezér valóban meghalt-e.

Szlovenszkóban katonai diktaturára készülnek

A cseh néppárt kilép a kormánykoalicióból — A pásztorlevél bonyodalmai

Prágából jelentik: A pásztorlevél ügyében beadott interpelláció miatt, amelyet a német és cseh szocialisták, valamint a cseh nemzeti szocialisták, *Benes* párthivei nyujtottak be, *a kormánykoalíciót a felbomlás veszélye fenyegeti.* Kétségtelen, hogy a klerikálisok ellen irányuló interpelláció sürgősségét a Ház meg fogja szavazni és ezzel *a kormányválság akuttá lesz.* A cseh nemzeti szocialisták követelni fogják a kormánytól, hogy olyan nyilatkozatot tegyen, amely *nemcsak elitéli a pásztorlevél tartalmát, hanem biztositékot nyujt arranézve is, hogy a törvény és alkotmány megsértői ellen teljes szigorral fog a kormány fellépni.* A cseh nemzeti szocialisták követelésére a koalicióban résztvevő katholikus néppárt holnapra összehivott klubértekezlete adja meg a választ. A cseh néppárt magatartása világos. Schramek és Dolánszky miniszterek valószinüleg már a holnapi nap folyamán beadják lemondásukat, egyben lemond Hrubán elnök is, a néppárt pedig a koalicióból kilépve, azonnal ellenzékbe vonul.

A képviselőház március 5-én tartja ülését. A cseh néppárt kiválása után a kormány nem mond le, a nemzetgyülést sem oszlatja fel, hogy az egyre érezhetőbbé váló káoszt legalább a kormány állandóságával egyhitsék. A koalició ezek után csak négy pártból fog állni. A kormányt rekonstruálni fogják. Koaliciós körökben biztosra veszik, hogy a lemondott néppárti miniszterek helyét hivatalnok-miniszterek veszik át. A válság hangulatát nagymértékben fokozza, hogy március 5-én több időhöz kötött törvényjavaslatot kell a nemzetgyülésnek tárgyalni, igy a bérleti törvényt, valamint az agrárvámok kérdését, amely utóbbiban a magyar kisgazdapárt vezére, *Szentiványi* József, a Csehszlovákiában bevezetendő agrárvámok *mellett* foglalt állást, arra hivatkozva, hogy az iparilag fejlett Csehszlovákiában a mezőgazdaság legfontosabb érdekeit elhanyagolják.

A cseh nemzeti szocialisták lapja, a Narodni Listi szerint a szlovenszkói püspöki pásztorlevelet *Magyarországon készitették* magyar egyének azzal a célzattal, hogy *Szlovenszkóban alkalmassá tegyék a talajt az általános lázadásra.* Ruttkán, a lap szerint, *titkos irredenta szervezetet* lepleztek le.

Ellenzéki körökben, különösen a német parlamenti munkaközösségben ezzel szemben megállapitják, hogy *ezek a hirek nyilvánvalóan arra törekszenek, hogy a kormány eredeti szándékát leplezzék.* A kormány ugyanis Szlovenszkóban *katonai diktaturát akar életbeléptetni,* hogy annak jegyében folytassa le a minhamarabb elkövetkezendő választásokat.

Csaruga a siralomházban

Csütörtök délelőtt hirdették ki a halálos itéletet a rablóvezér és társa előtt

Cinikusan viselkedtek a halálraitéltek

Oszijekről jelenti kiküldött munkatársunk: Csütörtök délelőtt tiz órakor hirdették ki a halálos itéletet *Csaruga* Jovó és *Prpics* Pavnó előtt. Tiz óra előtt néhány perccel engedték be az itélet-kihirdetésre összegyült közönséget, a mely olyan vad rohammal tódult be a terembe, hogy a kivonult rendőrség alig tudta a rendet fenntartani. A terem zsufolásig megtelt hallgatósággal. A nők a karzaton valósággal dulakodtak, hogy minél jobb helyet kapjanak.

Tiz órakor nyitotta meg a tárgyalást *Popovics* Panta táblabiró, tanácselnök és elrendelte, hogy vezessék be a vádlottakat. Szuronyos börtönőrök között lépett a terembe Csaruga és Prpics. *Csaruga állandóan a karzatot nézte* és alig figyelt az elnök szavaira.

Popovics elnök felolvasta a legfelsőbb határozatot, amely *a Csarugára és Prpicsra kimondott halálos itéletet megerősiti.* Csaruga az itélet hallatára megcsörgette láncait és *cinikusan nevetni kezdett.*

— Megértette az itéletet? — kérdezte az elnök.

— Megértettem — szólt Csaruga. — *Rendben van, tehetnek velem, amit akarnak.*

Prpics megilletődötten vette tudomásul a halálos itéletet és igy szólt:

— *Nem tehetek ellene semmit.*

Ezután az elnök közölte az elitéltekkel, hogy a halálos itéletet *péntek reggel hét órakor* hajtják végre és intette őket, hogy a pap előtt, aki meg fogja őket látogatni, szálljanak magukba. Bejelentette az elnök, hogy a védők távirattlag kértek királyi kegyelmet az elitéltek számára és az itéletet csak akkor hajtják végre, ha nem érkezik meg a kegyelem.

Politizálnak a halálraitéltek

Az elnök ezután elrendelte a terem kiüritését. *A hallgatóság azonban nem akarta elhagyni a termet, ugyhogy rendőröknek és csendőröknek valósággal ki kellett verni a közönséget.* A terem kiüritése közben *Csaruga* odaszólt a szintén halálraitélt *Prpicsnek:*

— *Na itt van most a te Pasicsod!*

Mire *Prpics* vállatvonva válaszolta:

— *Mit lehet csinálni? Ez már igy van!*

Mindkét halálraitélt cinikusan nevetett, *Csaruga folyton a hallgatóság soraiban helyet foglaló nőkre mosolygott,* hangos megjegyzéseket tett és állandóan hátat forditott a biróságnak.

A siralomházban

A két halálraitéltet ezután felvezették a siralomházzá átalakitott cellákba, ahol elkülönitve helyezték el őket. Csaruga védője dr. *Morgenthaler* ügyvéd közölte védencével, hogy később fel fogja keresni, hogy közölhesse utolsó kivánságát. Ezután *Bogdanovics* Lázár görög-keleti lelkész kereste fel a halálraitélteket. Csaruga előbb nem akarta fogadni a papot, majd később mégis beleegyezett, hogy a lelkész felkeresse és mint az később elmondotta, *Csaruga megtört és magábaszállt.*

Prpics ezzel szemben a leghatározottabban kijelentette, hogy *nem akar papot látni. Popovics,* a biróság elnöke maga ment be Prpicshez és rábeszélte, hogy fogadja a lelkészt, hosszas rábeszélése után azonban Prpics durván a következőképpen fenyegetőzött:

— *Ha beküldik ide azt a papot, hát kirugom!*

Női látogatók a siralomházban

Csaruga hozzátartozói közül senki se jelent meg a siralomházban, délután azonban jelentkezett a törvényszéki elnöknél két sürün lefátyolozott nő — anya és leánya — akik nem árulták el a nevüket, azonban kijelentették, hogy fontos ügyben *feltétlenül beszélniök kell Csarugával.* Popovics elnök erre maga vezette be a lefátyolozott nőket a siralomházba. A két nő itt sirva fordult Csarugához, aki azonban kijelentette, hogy *nem ismeri látogatóit és nem tudja mit akarnak tőle.* A lefátyolozott fiatal leány erre *emlékeztette Csarugát szerelmükre,* a rablógyilkos azonban hajthatatlan maradt. A leány később Adria-szeletet vett elő és ezzel az édességgel kinálta meg Csarugát, aki azt nem fogadta el, majd türelmetlenül közölte a törvényszéki elnökkel, hogy *a két nő ugy látszik csak valamilyen ürüggyel be akart férkőzni hozzá.* Valószinü, hogy Csaruga csakugyan ismerte látogatóit, akikhez talán közelebbi szálak is fűzték. A két nő sirva távozott a siralomházból.

Csaruga később sem tört meg és amikor védője meglátogatta, csak az iránt érdeklődött, hogy *hova és hogyan fogják eltemetni* és kijelentette, hogy a temetése költségeit meg akarja fizetni. A védő megnyugtatta, hogy erre nincsen szükség és hogy rendesen temetik el. Csaruga ezután *csodálkozásának adott kifejezést, hogy olyan nagy hühót csinálnak kivégzéséből, holott ő egyáltalán nem tartja olyan fontosnak azt, ami reggel fog vele történni.* A délután folyamán azután borbélyt hivatott Csaruga és *megberetválkozott, majd reggelre is magához rendelte a borbélyt,* mert közvetlen a kivégzés előtt is meg akar beretválkozni.

Prpicsnél egész délután a nővére volt látogatóban, aki Karlobagóban kalaposlány. A csinos fiatal lánnyal a halálraitélt egész délután csöndesen beszélgetett.

A kivégzés a törvényszék középső, nagyobb udvarán lesz és az aktushoz ezer jegyet osztottak szét. *Mauser* Flórián hóhér szerdán érkezett meg Szarajevóból Oszijekre és az éjszaka folyamán inkognitóban a Grand Hotelben szórakozott egy táncmulatságon.

A postapalota céljaira megveszi az állam a novisadi Zadruzsna Banka épületét

Az immobilizált és ennekfolytán válságba került *Zadruzsna Banka* megkezdett szanálása erős lépésekkel halad előre.

A Zadruzsna Banka több mint *ötven* év óta áll fenn. A jó hirnévnek örvendő pénzintézet tőkéjének jelentékeny részét ingatlanokba, házakba, banképületekbe, erdőségekbe és főleg iparvállalatokba fektette, ugy, hogy a mai szük pénzviszonyok között *immobilizálódott,* noha aktivái messze felülmulják a passzivákat. A bank igazgatósága, amelynek elnöke dr. *Hadzsi* Koszta ügyvéd, nagyobb személyes kölcsönt vett fel, amellyel sikerült a nyugtalankodó *betéteseket* megnyugtatni. A szanálás során a Zadruzsna Banka feloszlatta beogradi fiókját és több iparvállalatból, amelyet eddig finanszirozott, visszavonult vagy csökkentette érdekeltségét.

A bank igazgatóságának kezdeményezésére dr. *Sztojadinovics* pénzügyminiszter kedden délután hat órára a pénzügyminisztérium helyiségében értekezletet hivott egybe, amelyen dr. *Miletics* Szlávkó, egészségügyi miniszter, dr. *Janics* Vojiszláv volt vallásügyi mi-

niszter, *Slepcsevics* Milán főispán, dr. *Radonics* Jovan képviselő, a suboticai kerület radikálispárti listavezetője és dr. *Hadzsi Koszta,* a Zadruzsna Banka elnöke vettek részt.

Hadzsi Koszta dr. számszerű adatokkal alátámasztott jelentésben számolt be a *Zadruzsna Banka* helyzetéről és a már foganatosított és tervbevett rendszabályokról, amelyek a félévszázad óta fennálló bankot jelenlegi szorult helyzetéből kisegítik.

Az értekezlet megállapította a Zadruzsna Banka közgazdasági jelentőségét, konstatálta, hogy a bank a szerb *kis tőke* bevonásával alakult és erre való tekintettel a pénzügyminiszter hozzájárulásával kimondták, hogy az állam kötelessége minden rendelkezésre álló eszközzel a bank fennállását és további zavartalan működését biztosítani.

Az értekezlet elhatározta, hogy sürgős előterjesztést tesz a miniszterelnöknek, hogy a bank *novisadi palotáját másik két épülettel megveszi az állam részére,* amely a bank hármas épülettömbében elhelyezi a *postaigazgatóság és a novisadi főposta hivatalait.* A vételárat — amint biztos forrásból értesülünk, — *tizennyolcmillió dinárban állapították meg.*

Az értekezletről szerdán a pénzügyminisztérium *hivatalos kommünikét* adott ki, amely a következőkép hangzik:

— A pénzügyminisztériumban kedden délután értekezlet volt a Zadruzsna Banka ellen vezetett kampány ügyében. Az értekezleten résztvettek *Miletics* Szlávko közegészségügyi miniszter, dr. *Janics* Vojiszláv volt vallásügyi miniszter, *Slepcsevics* Milán főispán és a bank képviseletében dr. *Hadzsi* Koszta. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a bankot támogatni fogja, hogy a nehézségeket leküzdhesse, amely nehézségeket bizonyos oldalról sulyosabbaknak tüntették fel, mint amilyenek valójában.

Apró bünök — kis bünösök

Az elsikkasztott cipők — Joga van-e a megcsalt férjnek a rendőrt fejbevágni? — A dolovai nábob leánya — zsebtolvaj

Törvényszéki és táblai tárgyalások

1.

Krmpotics Antal suboticai cipész 1923 december 23-án Kuluncsics Teréz suboticai lakostól 60 pár cipőt kapott bizományba. A cipőket eladta, az árát elsikkasztotta. A suboticai törvényszék hat havi fogházra ítélte. Csütörtökön tárgyalta az ügyet a novisadi tábla s helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

2.

Szécsi Péter horgosi gazdálkodó a mult év decemberében gyanus helyzetben találta a feleségét — egy oroszszal. A látszat szerint a horgosi magyar asszony minden fentartás nélkül kapitulált az orosznak, aki a férj elől megugrott s igy nem volt alkalma bebizonyitani, ami később persze kiderült, hogy a látszat ez esetben is csalt. Szécsi Péter első haragjában a feleségét kezdte ütlegelni, aki segitségért kiabált. A zajra bejött egyik községi rendőr, aki épen ott haladt el a ház előtt. Szécsi, aki az előzmények után azt hitte, hogy az orosz jön vissza, egy téglát dobott a belépő felé, amely a rendőrt sulyosan megsebesitette a fején.

A suboticai törvényszék Szécsit felmentette s a felmentő itéletet szerdán az ítélőtábla is jóváhagyta, megállapitván, hogy Szécsi erős felindulásban cselekedett s egy férj, aki azt hiszi, hogy a felesége megcsalta, joggal hajigál.

3.

Czilzer Izsó adai lakost feljelentették, hogy a mult évben Adán olyan kijelentést tett, hogy csak akkor lesz rend az országban, ha eljön a kommunizmus. A suboticai törvényszék Czilzert felmentette azzal az indokolással, hogy ha a kijelentés el is hangzott, nem minősithető büntetendő cselekménynek. Az ügyész felebbezése folytán csütörtökön tárgyalta az ügyet a novisadi felebbviteli biróság, amely dr. *Endnaics* Davorin ügyvéd védőbeszéde után elrendelte a bizonyitás kiegészitését.

4.

Fekete Mária, ha nem is épen nábob volt az apja, de jómódu dolovai szülők gyermeke, évek óta betörésből él. A mult évben a srbobráni vásáron Jovanovics Zsifkó zsebéből kiemelt 1400 dinárt, Szárcsev Danicát is meg akarta lopni, de tetten érték és letartóztatták. A novisadi törvényszék Gomirac-tanácsa ma 2 évi és 7 hónapi börtönre itélte. Sulyosbitó körülménynek vették, hogy Fekete Mária közvetlen a zsebmetszés elkövetése előtt szabadult a becskereki törvényszék fogházából, ahol szintén betörés miatt volt becsukva.

5.

Lakner József titeli lakos betörések és lopások egész sorozatát követte el a Vajdaságban. Betört Titelen, Temerinben, Torzsán, Kikindán, Futakon. Szekicsen aztán elfogta a csendőrség. A novisadi törvényszék Laknert 2 évi és 6 havi fogházra itélte.

Jókai-ünnepet rendez

a Torontáli Közművelődési Egyesület

Becskerekről jelentik: A Torontáli Közművelődési Egyesület, amely alapszabályszerű hivatásánál fogva istápolója és őrzője a Vajdaságban az árva magyar kulturának, vállalta a vajdasági magyarság egyetemét terhelő azt a kötelezettséget, hogy Jókai Mór születésének századik évében ünnepiesen emlékezzék meg a magyar regényirás fejedelméről.

A Torontáli Közművelődési Egyesület vezetősége már napok óta tárgyal az ünnepség rendezéséről s megállapodott abban, hogy az egyesület márciusi közgyülését szentelik Jókai emlékének s a közgyülésen való részvételre meghivják az irodalom és a tudomány barátait.

Jókainak igen sok regénye van szerbre leforditva, a szerbek körében nemcsak igen sok olvasója van, hanem Beográdban és a Vajdaságban is sokan élnek, akikkel személyes összeköttetést és barátságot tartott s minden jel arra vall, hogy a becskereki kulturünnep egy lépéssel előre viszi a megértést és a lelkek összebékülését.

Magyarország

nem nyitja meg a vámsorompókat

A magyar nemzetgyülés ülése

Budapestről jelentik: A nemzetgyülés folytatta a pénzügyi tárca költségvetésének általános vitáját. Az első szónok *Biró* Pál volt, aki hangoztatta, hogy a szanálási eredménnyel meg van elégedve, de az a véleménye, hogy *a személyi kiadások túlságosan nagy tétel a költségvetésben,* amit Magyarország sokáig nem viselhet. Az ezután felszólaló *Drehr* Imre kijelentette, hogy *a pénzügyminiszter elismerésre méltó munkát végzett ugyan,* de megfeledkezett arról, hogy a *tisztviselői fizetések céljaira forditott összeg aránylagos kisebbedése nem azért következett be,* mert az adminisztrációt egyszerüsitették, hanem kizárólag a tisztviselői fizetések *abnormisan alacsony megállapitása folytán állott elő.* A régi Magyarországon a központi igazgatásban 590 ember dolgozott, ma több mint négyezer, a pénzügyminiszteriumnak 768 tisztviselője volt, ma 3448, a vámigazgatóság, amely 1913-ban 379 embert mutatott ki, most 5750 fővel dolgozik. A tisztviselők dotációja ezzel szemben alig hatszorosa a békebelinek.

Az elhangzott felszólalásokra *Bud* pénzügyminiszter válaszolt. Beszédében a gazdasági hitelek kielégitéséről beszélt és ezzel kapcsolatban megemlékezett Bethlen miniszterelnök genfi utjáról is, amely külföldik ölcsönszerzéssel is összefüggött. Végül kijelentette, hogy nem szerencsés vámpolitika a jelenlegi gazdasági helyzet mellett a külföld előtt megnyitni a vámsorompókat.

A költségvetési javaslatot Bud pénzügyminiszter beszéde után megszavazta a nemzetgyülés.

„Raportra megyek az Uristen elé“

Cukorspárgával a kilincsre akasztotta fel magát Budapesten egy százszázalékos rokkant, mert nem tudta megcsináltatni eltörött mülábait

Budapestről jelentik: Kelemen András világháboruból csonkán visszatért közlegény »mert nem volt pénze eltörött mülábait megcsináltatni«, cukorspárgával felakasztotta magát.

Kelemen András mindössze harminckilencéves volt, s ebből a harminckilenc esztendőből négy évet töltött a különböző frontokon. Mint módos ember vonult be annakidején s a világháboruból medáliákkal ékesen s térdein alul elfűrészelt lábakkal került vissza. Kapott két mülábat, melyeknek és egy bot segitségével járni tudott ugyan, de mesterségét már nem tudta folytatni. A rokkantsegély az első időkben nemcsak névleges volt, valami kis alkalmazást is kapott, a felesége is dolgozni kezdett, ha szükösen is, de megéltek két gyermekükkel.

Az önérzetes embert bántotta az, hogy a felesége dolgozik helyette, gyakran nem evett az elétálalt ételből:

— Nem illet meg ez engem, — mondotta — nem dolgoztam érte. Csak megvolna a két lábam.... máskép lenne minden.... ez nem élet igy....

A felesége és a gyermekei ilyenkor gyakran körülvették a rokkant katonát: vigasztalták. Háromszor kapták rajta, hogy sötét terveket forgat magában, tervének kivitelében, amelyet most végrehajtott, háromszor akadályozták meg.

Közben a kis család mindjobban küzködött. Kelemen havi negyvenkétezer koronát kapott százszázalékos rokkantjáruléka fejében. Ezért az összegért is magának kellett elbicegnie. Ez a tél aztán meghozta az elkeseredés legmagasabb fokát. A rokkant katona feleségét elbocsátották — a téli munkaszünet idejére — a cementgyárból, ahol munkára nem képes uráért és gyermekeiért dolgozott. A jobb napokat látott család helyzete válságosra fordult, az asszony orvosságos-üvegek kimosását vállalta.

A rokkant közvitéz pedig ezalatt otthon ült, szégyelt az emberek közé menni: teljesen le volt rongyolódva.

Három nappal ezelőtt aztán eltörött a mülába. Forgatta ide-oda, hiába; a mülábak kiszolgáltak. Reggel már nem is csatolta fel őket csonka lábszáraira, előkereste a régi mankókat. Délben hazajött, nem evett, ujra megforgatta a mülábakat, megsimogatta őket, aztán félretette:

— Most már falábam sem lesz többé, — mondotta.

Este tiz óra tájban jött ujra haza. A feleségét és a gyermekeit kiküldte a kis szobából, az ajtót magára zárta. Egy negyedóra mulva, mikor Kelemenné bejuthatott, rémes látvány tárult a szemei elé: Kelemen András csonka holtteste ott függött a kilincsre hurkolva, a sokszorosan összecsavart cukorspárga belevágott a nyakába. Nem kellett szöget verni a falba: a kilincs elég magas volt ahhoz, hogy csonka lábai ne érjenek a földre.

A feldőlt szék mellett ott ácsorgott szomoruan katonás rendben egymás mellé téve a rokkant katona két kiszolgált mülába. Kusza öreg betükkel irt levelet is találtak a halott mellett:

— *»Raportra megyek az Uristen elé. Ne haragudjatok«....*

HIREK

— A román királyné átutazott Szuboticán. Mária román királyné csütörtökön délelőtt a 8 óra 57 perckor érkező expresszel átutazott Szuboticán. A királyné Kikinda felől érkezett és Novisadra utazott. Hivatalos fogadtatás nem volt a szuboticai pályaudvaron, a hatóságok vezetői azonban jelen voltak a vonat étkezésénél.

— Jovanovics Ljuba Suboticán. *Jovanovics* Ljuba, a nemzetgyülés elnöke csütörtökön délután a beogradi gyorsvonattal Suboticára érkezett. A nemzetgyülés elnökének utazása teljesen magánjellegü volt. Jovanovics Ljuba délután a négy órai gyorsvonattal visszautazott Beogradba. *Gyorgyevics* Dragoszláv főispán megjelent az állomáson és üdvözölte Jovanovics Ljubát.

— A vádtanács elrendelte a letartóztatott párdányi németek szabadlábrahelyezését. Becskerekről jelentik: A vizsgálóbiró által előzetes letartóztatásba helyezett kilenc párdányi német, mint már közöltük, felfolyamodott a vádtanácshoz. A vádtanács csütörtök délelőtt hirdette ki határozatát, amely szerint elrendeli a letartóztatottak azonnali szabadlábrahelyezését. A németeket azonban nem bocsátották még szabadon, mert az ügyész felebbezett a vádtanács határozata ellen.

— Vasárnap temetik Brantingot. Stockholmból jelentik: Branting volt miniszterelnököt vasárnap délután három órakor nagy ünnepségek mellett fogják eltemetni. A szociálista világszervezetek vezetői közül számosan bejelentették megjelenésüket. A svéd szociáldemokrata párt országos gyüjtést inditott Brantingalap létesitésére.

— Ismét elitéltek kilenc német tisztet a franciák. Amiensből jelentik: A baditörvényszék az Aisne-megye kastélyainak kifosztásával és szétrombolásával vádolt német tisztek közül öttöt in contumaciam egyenként tizévi fogházra, négyet pedig huszévi fegyházra itélt.

— Megoperálták az osztrák külügyminisztert. Bécsből jelentik: Mataja külügyminisztert jobboldali lágyéksérvműtétnek vetették alá. A műtét kielégitő lefolyásu volt. A beteg jól érzi magát.

— Szemző Gyula legujabb afférja. Budapestről jelentik: Szemző Gyula volt főispánt dr. Körmendy Lajos ügyvéd az *Esti Kurirban* megjelent Szemző Gyula elleni cikkekkel kapcsolatban megsértette. Ezért a sértésért Szemző segédei utján lovagias elégtételt kért Körmendytől. Körmendy segédei azonban csupán fegyveres elégtételt ajánlottak fel. Ezt Szemző segédei nem fogadták el és becsületbiróság döntését inditványozták. A becsületbiróság a következő döntést hozta: Szemző Gyula volt főispán mindenkivel szemben lovagias elégtétel adására és lovagias elégtétel vevésére alkalmas. E döntés alapján a párbajsegédek ismét összejöttek és kardpárbajban állapodtak meg.

— Eckhardt összeférhetetlenségi bejelentése a szociáldemokrata képviselők ellen. Budapestről jelentik: A nemzetgyülés összeférhetetlenségi bizottsága csütörtökön tárgyalta Eckhardt Tibornak a szociáldemokraták bécsi tanácskozásai ügyében Peidl Gyula, Peyer Károly, Propper Sándor, Szeder Ferenc és Vanczák János képviselők ellen tett összeférhetetlenségi bejelentését. A bizottság az összeférhetetlenségi bejelentést további tárgyalásra alkalmatlannak nyilvánitotta és Eckhardt bejelentését elutasitotta.

— **A mayerlingi tragédia papi szemtanujának vagyoni összeomlása.** Prágából jelentik: *Grimmenstein* olmützi kanonok, aki valamikor mint várkáplán szemtanuja volt a mayerlingi tragédiának s akit nemrégiben túlságosan szabad életmódja miatt a pápa elmozditott papi állásától és aránylag kicsi, évi 20.000 csch korona nyugdijra szoritott, most ujra egy affér központjában áll. Grimmenstein a háboru alatt st.-moritzi prépost volt és ilyen minőségben egy olmützi banknál 400.000 korona értékben lombardirozott hadikölcsönt jegyzett. Grimmenstein ekkor még csak nyugtát sem kért. Minthogy most a bank a lombard kifizetését követeli, a st.-moritzi prépostság pedig nem akar fizetni, ennélfogva a bank biróí utra terelte ezt az ügyet. A valamikor igen gazdag Grimmensteinnak van Karinthiában birtoka, de azt egy másik követelés fejében egy bank már lefoglalta, ugyhogy az olmützi bank Grimmenstein egyéb vagyonára vezetett végrehajtást.

— **Mac Cormick amerikai szenátor meghalt.** Newyorkból jelentik: Mac *Cormick* Medill szenátort szerdán délelőtt Washingtonban, Hamilton-szállóbeli lakásán holtan találták. A halál okának kideritését célzó orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy a szenátor gyomorvérzésben halt meg. Az Egyesült Államok kormánya fontos diplomáciai szerepre szemelte ki Cormickot. A Londonba áthelyezett *Houghton* berlini amerikai nagykövet utódja lett volna.

— **A bukaresti papirpanama.** Bukarestből jelentik: Az illovi törvényszék vizsgálóbirája befejezte a vizsgálatot az Avarescu-kormány idejéből származó papirpanama ügyében. A vizsgálat megállapitása szerint Varjassy Lajos, az aradi iparkamara főtitkára néhány társával az Avarescu kormány támogatása mellett „Bukaresti Magyar Hirlap" cimen magyarnyelvű lapot inditott, amihez négy vaggon papirt kapott a kormánytól. A lap rövid idő mulva megszünt, Varjassyék azonban a megmaradt papirt nem adták vissza a kormánynak, hanem négymillió leiért értékesitették és a pénzt megtartották. A kormány ugyanekkor a papirinség megszüntetésére 620 vaggon ujságpapir bevásárlására adott Varjassynak megbizást, amely bevásárlásnál tizenöt millióval kárositották meg az államot. A kereskedelmi minisztérium Varjassy és társai ellen csalás és sikkasztás cimén tett feljelentést.

— **Sziklába ütközött egy spanyol gőzös.** Párisból jelentik: A Hispana Ruida spanyol hajó szikratávirója segitséget kért és jelentette, hogy Ré szigetétől nyugatra sziklába ütődött. La Rochelleből mentőhajók siettek nyomban a veszedelem szinhelyére. Egy mentőcsónak tiz matrózzal felborult és odaveszett. A Hispana Ruida személyzetéből öt embert sikerült megmenteni, tiz még a sülyedő hajón van és három holttestet a partra sodortak a hullámok.

— **Novisad sakkbajnoksága.** Noviszádról jelentik: A szerdai negyedik fordulóban Vidor nyert Zsivánovics ellen, Bizám Lipkovics ellen, Rosenberg Sándor Perákovics ellen. A Gribusin-Markovics játszmát remis-re adták, mig a Csányi—dr. Ilics partie függőben maradt. A verseny mai állása: Vidor 3½, Zsivánovics 3, Kulzsinski 2½ (1), Markovics, Rosenberg Sándor 2½, Gribusin, dr. Ilics 2 (1), Bizám 1½, Tranconi 1, Csányi ½ (1), Lipkovics, Perakovics ½, Rosenberg Oszkár 0 (1).

A Typograph S. C. március 8-iki kabaréval egybekötött táncmulatsága iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A kabaré müsorán több egyfelvonásos és sok magánszám szerepel. Lesz szépségverseny és konfetti csata. Az estély a Bárány szálló összes termeiben lesz megtartva.

Diplomáciai konfliktus Anglia és Olaszország között

Az olaszok egy egyiptomi oázist követelnek

Londonból jelentik: Politikai körökben nagy feltünést keltenek Olaszországnak Egyiptommal szemben támasztott követelései. Az olasz kormány harcias hangu és ultimátumszerü jegyzéket intézett az egyiptomi kormányhoz, amelyben a Djarabul-oázis átengedését követeli. Az egyiptomi kormány a nagyhatalmakhoz fordult, azonban Angliának és Franciaországnak Rómában tett mérsékletet ajánló lépései nem jártak eredményel. Olaszország csak arra volt hajlandó, hogy az átadás feltételeiről kezdjen tárgyalást Rómában. Ezt a tárgyalást az olasz kormány a lirának időközben bekövetkezett esése miatt kénytelen volt bizonytalan időre elhalasztani, nehogy az ebből származó külpolitikai bonyodalmak az olasz valuta árfolyamát még inkább lerontsák.

Az angol kormány most arra törekszik, hogy a protektorátusa alatt álló Egyiptom érdekeit megvédje és úgy tudják, hogy a lira zuhanása is ezzel van összefüggésben.

*

— **Borzalmas gyilkosság Romániában.** Bukarestből jelentik: A brajtai rendőrségnek napokkal ezelőtt jelentést tettek, hogy *Weinberg* Ábrahám kereskedő és öccse nyomtalanul eltüntek. A rendőrség megindította a nyomozást, amelynek folyamán megállapitották, hogy a kereskedőt és testvérét üzleti ürügy alatt a városon kivül egy elhagyatott helyre csábitották, ahol mindkettőjüket meggyilkolták és kirabolták. Borzalmasan megcsonkitott holttestüket egy patak medrében találták rá. A gyilkosság gyanuja alatt két földmüvest letartóztattak.

— **Betiltották több petrovoselói egyesület működését.** Bacskó-Petrovoselóról jelentik, hogy ott a staribecsei főszolgabiró azokat az olvasóköröket és egyesületeket, amelyeknek nincsenek jóváhagyott alapszabályaik bezáratta. Bezárták a Független-kört, a Népkört, Katholikus Legényegyletet és a Gazdakört. Jelenleg csak két működő kör van Petrovoselón: a Kisgazda-kör és a Katholikus Olvasókör.

— **Amikor a rendőr összejátszik a tolvajjal.** Lipcséből jelentik: A rendőrség letartóztatta Rouvel bünügyi nyomozó őrmestert, akiről megállapitották, hogy rendes üzleti összeköttetést tartott fenn a nemzetközi nagy tolvajokkal és betörőkkel. Rajta kivül a bünügyi rendőrségnek még öt hivatalnokát tartóztatták le a lipcsei pályaudvaron. Rouvel bevallotta, hogy ő nemcsak orgazdája volt a zsebtolvajoknak és szélhámosoknak, hanem letartóztatásuk esetén szökésükben is kezükre járt.

— **Narancsbál Doroszlón.** A doroszlói ifjuság fényesen sikerült narancsbálat rendezett a helybeli vöröskereszt javára. A bál kitünő hangulatban a reggel órákig tartott.

— **Jegyzői kinevezések és áthelyezések.** Becskerekről jelentik: A belügyminiszter felmentette állásától Pret Hugó németelemeri és Krizsánovics Jovan tótaradáci jegyzőt. Németelemerre kinevezte Jorbovics Tihamér écskai jegyzőt, Écskára Pulya Szavo velikitoráki jegyzőt, Velikitorákra Mihajlovics Ariton malitoráki jegyzőt, Malitorákra pedig Klapka Antal volt malitoráki jegyzőt. Tótaradácra kinevezte a belügyminiszter Popovics Bozsidár despotováci, Despotovácra Zlatanov Kosta katanirai jegyzőt. Hetin községbe aljegyzőnek kinevezték Gencz Imrét, Vojnovicára pedig ugyancsak aljegyzőnek Jovanovics Györgyöt.

— **A rokkantak arcképes igazolványt kapnak.** Szentáról jelentik: A szociálpolitikai minisztérium elrendelte, hogy a rokkantügyi hivatalok a hadirokkantaknak, hadiözvegyeknek és árváknak arcképes tagsági könyvet állitanak ki. A szentai rokkantügyi hivatal ennek alapján felszólitja a rokkantakat, hadiözvegyeket és árvákat, hogy tagsági könyveiket *március* 10-ig váltsák ki Szlávnics Dusántól a járlatkezelői hivatalban, mert a tagsági könyv felmutatása nélkül egy rokkant sem veheti fel a segélyt. A március 10-ike után megmaradt arcképes tagsági könyveket a rokkantügyi hivatal visszaküldi a szociálpolitikai minisztériumhoz.

— **Felfüggesztett törvényszéki biró.** *Pilics* György suboticai törvényszéki birót fegyelmi vétség miatt felfüggesztették állásától.

— **Jack London: A vadon szava.** Az atavizmus erejének felébredése egy kutyában, *aki* diszes és kulturált példánya fajtájának és izgalmas fárasztó utonjárása, küzdőtársa kalandoroknak Alaszka hósivatagján: az ősi élet hivó szava, amely ellenállhatatlanul üvölt ki a havas, holdas vadonból, amelyben a civilizált kutya pillanatok alatt ugrik vissza évszázadok messzeségébe, hogy ujjászülessen benne a természet boldog vadja: ez a témája a hires amerikai iró könnyfakasztó szépségű, lenyűgöző izgalmasságu regényének. Az a páratlan siker, amely Jack London mindig fenséges, igaz és tiszta hurokon zengő történetei iránt megnyilvánul, tette, hogy „A vadon szava" első magyar kiadását most uj kiadás követi, amelyet az Athaeneum elsősorban az ifjuságnak szánt. A könyv Suboticán a Mamuzsics-féle könyvkereskedésben kapható.

— **Szentán sok az elemi iskolai igazgató.** Szentáról jelentik. Az iskolaszék csütörtökön ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy kérni fogják a közoktatásügyi miniszteriumtól a szentai elemi iskolai igazgatók számának csökkentését. Szentán kilenc elemi iskolai igazgató van, holott az iskolaszék szerint csak négyre van szükség.

— **Elhalasztott müvészest.** A szentai szerb nőegylet március 1-én müvészestét akart rendezni hirneves beogradi müvészek közremüködésével. Minthogy a müvészek ezen a napon a román királyné tiszteletére rendezendő ünnepségeken fognak szerepelni, a szentai szerb nőegylet a müvészestét március hó 8-ára halasztotta.

— **A köztisztviselők vasuti dijkedvezménye.** A napokban érkezett meg a városokhoz az a miniszertanácsi rendelet, amely a köztisztviselők vasuti kedvezményét szabályozza. A tényleges tisztviselők eszerint egész évre szóló igazolványt kapnak, amely féláru vasuti jegy váltására jogosit. A tisztviselők családtagjai és a nyugdijasok ezt a kedvezményt évenként csak háromszor vehetik igénybe.

— **Megindult Sentán a hajózási forgalom.** Sentáról jelentik: A tiszai hajózás csütörtökön megindult. A folyammérnökség jelentése szerint a Begán március 2-án indul az első hajó.

— **Mükedvelő előadás Apatinban.** Apatinból jelentik: Az apatini szociális misszió-társulat és az apatini dalárda jól sikerült mükedvelő előadást rendezett. Előadás után tánc volt reggelig.

A sombori Amatőr-bál. A sombori Amatőr március 1-én, vasárnap délután hat órai kezdettel a Slobodában táncal egybekötött teadélutánt rendez.

A napsütéses Adria. Hotel Miramare Crikvenica. Hideg és meleg tengeri fürdők. Szobák teljes ellátással napi 85—95 dinár.

— **Harold Lloyd Suboticán.** Harold Lloyd, aki ma a legnépszerübb moziszinészek közé tartozik, uj hatfelvonásos filmjével, a Dr. *Jack*-el — amelyet most játszanak a világvárosok nagy mozijai — még az eddigieket is felülmuló sikereket ért el. Az ötletekben és merész fordulatokban gazdag film állandó derültségben tartja a nézőket. A Dr. Jack-et most mutatja be a suboticai Lifka-mozi.

Az Aranymadár vasárnapi előadása. A Katholikus Legényegylet vasárnapra hirdetett és az egyik főszereplő megbetegedése miatt elmaradt *Aranymadár* előadását március 1-én, vasárnap este nyolc órai kezdettel tartják meg. Az előadásra a mult vasárnapra váltott jegyek érvényesek. Jegyek elővételben a Krécsi-féle könyvkereskedésben kaphatók.

„FIORANTA"
krém és szappan hatása csodás
563 Lerakat: „SOÁV" drogerija Novisad

— **Fának ütődött egy repülőgép.** Londonból jelentik: Egy nagy katonai repülőgép leszállás közben egy fához ütődött. Az összeütközés következtében a benne ülők közül öten megsebesültek.

— **Tüz a szanktpölteni vagongyárban.** Bécsből jelentik: A szanktpölteni vagongyárban nagy tüzvész pusztitott. Tizenöt Pulmann-kocsi a lángok martaléka lett.

CSAKIS BÉCSI GYERMEKKOCSI UJDONSÁGOK meglepő olcsón KRAUSZEDE
butor és szőnyegáruházában
NOVISAD. 9610

— **Az egri ébredők vezérének sajtópöre három ujságiró ellen.** Budapestről jelentik: A mult évben az egri ébredők tüntettek az Egri Agrártakarékpénztár ellen, majd felmásztak a bank épületének homlokzatára és ledobtak onnan egy szobrot, amely egy magyar parasztot ábrázolt és helyébe egy kaftános zsidót ábrázoló szobrot helyeztek. Az esettel akkor részletesen foglalkoztak a lapok, amelyek szerint a tüntetés szervezője és irányitója *Elek* István nyugalmazott erdőtanácsos volt, aki dr. *Kanitz* Gyulát az Egri Agrártakarékpénztár igazgatóját inzultálta és a rend helyreállitása céljából kivonult rendőröket is bántalmazta. *Elek* István ezért sajtópört inditott három budapesti ujságiró: *Falus Ferenc*, *Szabolcs Bálint* és *Nádor* Jenő ellen. A sajtópör tárgyalását csütörtökön kezdte meg a budapesti törvényszék *Schadl*-tanácsa és elrendelte a bizonyitási eljárást. A tanuk egyrésze azt vallotta, hogy látták Eleket a bank előtt és hallották, hogy egy rendőrnél interveniált egy letartóztatott érdekében. Felolvasták ezután az időközben elhunyt dr. *Kanitz* Gyula bankigazgató vallomását, amelyben határozottan azt állitotta, hogy Elek volt a tüntetés értelmi szerzője és vezetője és ő ezért Eleket le is gazemberezte és »kameleon-embernek« nevezte. A tárgyalás folytatását ezután elhalasztották.

VEGYEN EGY PÁR
„KULCS"-jegyes harisnyát (vörös, kék vagy arany jeggyel) és meggyőződik, hogy 1 pár annyi ideig tart, mint 4 pár másik harisnya. Mindenütt kapható.
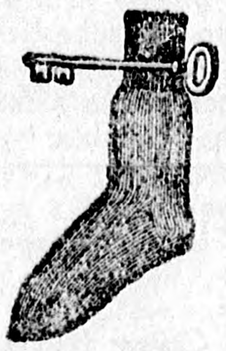
Harisnyák „KULCS" nélkül hamisitottak. 981 -5

SZINHÁZ

Bob herceg

Husz év előtti melódiákat ujitott fel csütörtök este a *Sand* mükedvelő gárdája. Régi reminiszcenciák tették meleggé és hangulatossá a *Bob herceg* bemutató előadását, amelynek sikere érdekében a sportegyesület rendező gárdája, *Mayer* Béla agilis vezetésével mindent elkövetett. A mutatós diszletek és szép jelmezek kifogástalan keretet adtak a darabnak, amelyet a szereplők legjobb tudásukkal igyekeztek sikerre vinni.

Raczkó Ilus a cimszerepben teljesen megfelelt a várakozásnak. Közvetlen, temperamentumos játéka frisseséget vitt az előadásba. Eddigi szerepei közül ebben a darabban érvényesült legjobban és a közönség sok tapssal jutalmazta. *Pleszkovics* Szilárdka Annie és *Klein* Rózsi Viktória hercegnő szerepében első fellépésükkel derekasan megálltak helyüket. A királynő szerepét *Deutsch* Janka jól játszotta. Nagysikerü volt *Mayer* Béla Pomponius-alakitása, jó volt *Bózó* Béla (Plumpudding), *Balogh* István (Gipsy) és a többi szereplők is hozzájárultak a sikerhez. A statiszták kis száma mindenesetre az előadás rovására ment, azonban a közönség, a mely kellemes estét töltött a szinházban, jóakarattal, megértéssel és sok tapssal fogadta a *Sand* mükedvelőinek első próbálkozását. A szinházi zenekar pompás játékával minden elismerésre rászolgált.

Külön sikere volt *Bermel* Miklós karnagynak *Bálkán* cimü hatásos szerzeményével, amelyet a zenekar nyitányként adott elő.

KÖZGAZDASÁG

Ópiumgyárakat alapitanak az SHS. királyságban

Beogradból jelentik: A nemzetközi ópiumkonferencia befejeztével a jugoszláv szakértők is hazaérkeztek Bernből és beszámoltak a kormánynak arról, hogy több jelentős kérdésben sikerült érvényesiteni a jugoszláv álláspontot. Az ópiumtermelés korlátozása helyett a konferencia csupán az tette az államok kötelességévé, hogy ellenőrizzék az ópiumtermelést és csak olyan országokba engedjék az ópiumot kivinni, ahonnan erre engedélyt kaptak.

Ezzel kapcsolatban néhány ópiumtermelő vállalat elhatározta, hogy az országban ópium-gyárat alapitanak és errevonatkozólag kérdést intéztek a kereskedelemügyi minisztériumhoz. A gyárak megalapitása esetén a délszerbiai mákonyt nem kellene külföldre exportálni, hanem az ország belsejében dolgoznák fel és előállithatnák azokat a gyógyszereket, a morfiumot, kodeint is, amelyeket eddig külföldről kellett drágán beszerezni. A kereskedelemügyi minisztérium a legnagyobb engedményekkel hajlandó elősegiteni a vállalatok megalakulását.

Az osijeki Unió-malom osztaléka. Az osijeki Unió-gőzmalom, amely a Jugoszláv Bank érdekeltségi körébe tartozik, az elmult évben tudvalevőleg erősen redukálta üzleteit, hálózatát, különösen a Vajdaságban. A részvénytársaság mérlege a redukció dacára is megfelelő s az osztalék az idén is 40 dinár lesz.

A hajózási társaságok és a jugoszláv-magyar tárgyalások. Beogradból jelentik: A hajózási társaságok a jugoszláv-magyar tárgyalásokkal kapcsolatban illetékes helyre azt a kérést intézték, hogy a Péter király-csatornára és a Sándor király-csatornára vonatkozó egyezmény megkötése előtt ankétot rendezzenek a hazai hajóstársaságok képviselőivel. A kérdést a gabonaexport és a hajózás szempontjából igen fontosnak tartják, azonkivül a hajóstársaságokat az is érdekli, milyen egyezményt köt a kormány a Ferenc-csatorna részvénytársaságra vonatkozólag, amelyben a magyar államnak is jelentékeny részesedése van.

Tőzsdei összejövetelek. A noviszadi tőzsdetanács elhatározta, hogy a jövő héttől kezdve minden szerdán ugynevezett tőzsdei fősösszejövetelt rendez, amelyen az összes gabonakereskedő tőzsdetagok részt vesznek. Az összejöveteleknek az a célja, hogy a szakmát érdekló ügyeket megbeszéljék.

Mindenki „kényszeregyezkedik". Mielőtt a kényszeregyezségi eljárást megreformálják, az adósok sietnek még a mostani eljárási rend szerint kényszeregyezséget kötni. Minden vajdasági törvényszék előtt szaporodnak a kényszeregyezségi ügyek. A novisadi törvényszék ma például egy kis falusi szabó kényszeregyezségi ügyét tárgyalta. *Dragas* Szava csurugi szabó kényszeregyezségi eljárás meginditását kérte. Aktiváinak összege 40.000 dinár, a passzivák 100.000 dinár, felajánlott 40 százalékos egyezséget, amit a tárgyaláson 50 százalékra emelt fel, mert a hitelezők az eredeti ajánlatot nem fogadták el. Az ujabb ajánlat tárgyalására március 24-re tüztek ki határnapot.

SPORT

Pénzügyi harc a Spárta és a bécsi Amatőrök között. *Schaffer* Alfréd miatt különös hátterü pénzügyi harc tört ki a prágai Sparta és a bécsi Amatőrök között. Az Amatőrök nyolcvan millió korona lelépési dijat kérnek a Spartától és azt követelik, hogy Schaffernak ugyancsak 80 milliós előlegét is a Sparta fizesse vissza. A Sparta egyelőre hallani sem akar a fizetendő kártérítésről, hanem azzal érvel, hogy Schaffer a Sparta-ból ment át az Amatőrökhöz és igy csak a régi játékosát kapja vissza.

Ritola beállitotta saját világrekordját. Newyorkból jelentik: Baltimoreban Ritola 14 p. 31 mp-el győzött 5000 méteren és ezzel immár harmadizben beállitotta saját fedettpálya világrekordját. Ugyanezen a versenyen Osborn 198.9 cm.-re javitotta a magasugrás ugyancsak fedettpálya világrekordot.

Belgium—Hollandia 2:1. Brüsszelben kedden folyt le Belgium—Hollandia válogatott mérkőzése, amelyet 2:0-ás félidő után Belgium nyert meg 2:1 arányban. Belgium góljait Breume és Despal lőtték, mig a hollandokét Lefévre rúgta. A mérkőzésnek 15.000 néző volt a szemtanuja.

Noviszad—Becskerek. Noviszad válogatott futballcsapata március 8-án Noviszadon Becskerek válogatott együttesével mérkőzik. A noviszadi alszövetség március 23-án Szombor válogatott csapatát látja vendégül.

A Ferrum birkózóversenye. A Ferrum országos birkózóversenyére nagyszámban érkeztek nevezések a Vajdaság birkózócentrumaiból: Noviszadról, Szomborból, Becskerekről. A noviszadi Juda Makkabi a következő versenyzőket inditja: Hofimann, Plackó, Begovics, Schossberger, Viesnecker és Kohn. A versenyt, mint már közöltük a Lifka-mozi udvari épületében tartják meg délelőtt 10 órai kezdettel. A döntőmérkőzésekre este kerül sor.

Varga és Badó ujabb győzelmei Svédországban. Malmöből jelentik: Svéd birkozókörök a stockholmi birkozóverseny után még egy mitingre megnyerték dr. Varga Bélát és Badó Raymondot, akik az egyik malmői ujság estéjén meg is jelentek a birkozó szőnyegen. A verseny azonban sokat veszitett érdekességéből, mert sem a finn Wecksten, sem Svensson nem birkózott és igy a várva-várt revánsmeccsek elmaradtak. Varga Béla szép győzelmet aratott a nagy középsulyuak csoportjában, ahol a malmői Nilsont 15 perc alatt és a döntőben az ugyancsak malmői Cattót 6 perc alatt dobta. Badónak csak egy ellenfél jutott, a malmői Anderson, akit a magyar bajnok 10 perces küzdelem után dobott.

KINTORNA

Egy vucsidoli kiskocsmában játszódott le a következő jelenet: A vendég visszaküldi a bort, nem izlik neki. A kocsmáros sértődötten jelenik meg az asztalnál.

— Uraságod visszautasitotta a boromat? Nem alapul ez valami *félreértésen?*

— Nem. Ez *hozzáértésen alapul.*

*

Egy szuboticai futballista a következő rébuszt adta fel a Sand elnökének:

— Milyen lesz *Nurmi,* ha megőrül?

— ?

— Futóbolond!

*

Két uriasszony beszélget a villamos megállónál:

— A te fraulcinodnak rettenetes szája van....

— És te csodálkozol ezen? Hiszen *hat nyelven beszél....*

*

Az egyik bácskai hitközség könyvelője sikkasztott és megszökött. A hitközségi tagok összejönnek. Borzasztóan bántja őket, hogy náluk ilyen szégyenteljes dolog megtörténhetett.

Az egyikük, hogy a többieket vigasztalja, megszólal:

— De a tanitónk az becsületes ember.

— Szép tőle — horkan fel a másik, — mit lophat *egy tanitó?*

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. február 26.

Budapest deviza 1133—1155, valuta 1153—1161.

Prága deviza 54.75—55.25, valuta 54.50—55.

Berlin deviza 6.72—6.74 milliárd márka, valuta 6.68—6.72 milliárd márka.

Bécs deviza 1134—1138, valuta 1129—1135.

London deviza 297.50.

Zürich, febr. 26. *Zárlat:* **Beograd 8.40,** Páris 26.70, London 24.765, Newyork 520.75, Brüsszel 26.10, Milanó 20.95, Amsterdam 208.50, Berlin 123 hétnyolcad, Bécs 0.007335, Szófia 3.775, Prága 15.40, Varsó 100, Budapest 0.0072, Bukarest 2.55.

Beograd, febr. 26. *Zárlat:* Páris 3.2550, London 297.25—297.50, Newyork 62.35—62.40, Genf 11.98—11.99, Milanó 2.5225—2.5250, Berlin 14.90, Prága 184.90—185, Bukarest 30.25.

Noviszadi terménytőzsde, febr. 26 Az irányzat lanyha, a forgalom csekély. Árak: Buza, bácskai 75—76 kg.-os 450 dinár. Tengeri 190—195 dinár, bácskai, Kelebia állomás 200 dinár, március-áprilisra 207.50 dinár, bánáti Szenta paritás 190 dinár, szerémi március-április 207.50—212.50 dinár. Liszt 6-os 460 dinár, 7-es 385 dinár, szerémi 2-es 597.50 dinár.

Budapesti terménytőzsde, febr. 26. Nyitáskor a terménytőzsdén az irányzat szilárdan tartott. Kenyérmagvakban nyitáskor valamivel jobb a kinálat, a forgalom igen szük keretek között mozog. Nyitáskor 580.000 koronával kinálják a 77—78 kilogramos tiszai buzát, ami 7500 koronával magasabb a tegnapi legmagasabb árnál. 575.000 koronás pénzajánlatok vannak a tiszai buzára.

Rozsban valamivel jobb a kereslet, e cikkért Budapesten 462.500—465.000 koronát kérnek.

A takarmánycikkek piacán élénk kereslet van ugy prompt, mint március-áprilisi tengeriben. Prompt tengerire 260—262.500 koronás pénzajánlat van. 280.000 koronával kinálják az áprilisi tengerit, 290—300.000 koronával a májusit.

Csikágói gabonatőzsde, febr. 25. Buza májusra 190.125, buza juliusra 158.5, buza szeptemberre 145. Tengeri májusra 131.375, tengeri juliusra 132.375, tengeri szeptemberre 131. Zab májusra 54.375, zab juliusra 55.5, zab szeptemberre 54.125. Rozs májusra 163.25, rozs juliusra 138, rozs szeptemberre 121.5.

Newyorki gabonatőzsde, febr. 25. Buza őszi vörös 208.125, buza őszi kemény 204.125. Tengeri 137.375.

Az irányzat szilárd.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: *Duna:* Bezdán 182 (—3), Bogojevó 246 (—9), Vukovár 190 (—8), Palánka 197 (—8), Noviszad 182 (—6), Zemun 198 (+12), Pancsevó 185 (+29), Orsova 190 (+16). *Dráva:* Maribor 56 (—4), Zákány —78 (—13), Terezinopolje —52 (—2), Donji Miholjac 65 (—8), Osztjek 79 (—29). *Száva:* Zagreb 80 (—10), Sisak 510 (—36), Jasenovác 678 (+10), Bród 508 (+15), Mitrovica 385 (+29), Beograd 147 (+27). *Tisza:* Szenta 148 (+40), Becsej 112 (+25).

FORD TAXIK
5 SZEMÉLYRE
KLEIN GÉZA
SUBOTICA
563

ÖN TÉVED

ha nem hiszi, hogy 1 pár „Kulcs"-jegyes harisnya (vörös, kék vagy arany jeggyel) annyi ideig tart, mint 4 másik pár. Vegyen 1 párt próbára és Ön is meggyőződik.

Kapható minden üzletben!
931—4

Gummi füzők 350·— dinártól
Haskötő és Gradhalter
orvosi rendelésre.
Hasfüző, Gyomorszoritó, Melltartó,
Régi füzőket divatosra átalakitok.
Virág Leontin Aleksandrova ulica 11.

MORAVETZ
zenemükereskedése
TIMISOARA
Románia zenemüközpontja
Minden megrendelést gyorsan és pontosan elintéz. — Jegyzékek ingyen. 372

„Az asszonynak mondá: Felette igen megsokasitom viselősséged fájdalmait, fájdalommal szülsz magzatokat...“

Budapesti szülésztanárok vitája arról, hogy: fájdalommal szüljön-e a nő, vagy fájdalom nélkül, narkózisban?

Körülbelül 50 éve forog közszájon egy hires orvos hires mondása: »*Nem szeretnék orvos lenni, ha morfium nem volna*«. Milyen erőteljesen van kifejezve ebben a pár szóban a fájdalomcsillapitás óriási jelentősége. És ma még vita tárgya lehet, hogy a szülés sokszor elviselhetetlen fájdalmait megszüntessük-e vagy sem? Ez a nagyfontosságu probléma foglalkoztatta a Budapesti Orvos Egyesület szülészeit legutóbbi tudományos ülésükön. Az előadó dr. *Lőrincz* amellett érvelt, hogy *a szülést fájdalommentessé kell tenni.* A Tudományegyetem rendes tanárai pedig a szülés fájdalmassága mellett sorakoztatták fel érveiket.

Az első altatást szülőnőnél *Simpson* világhirü angol nőorvos 1847-ben végezte. 1853-ban az angol királynő is részesült a kloroformos szülés jótéteményében. Mivel azonban a kloform használata — bár minimális — életveszélyt rejt magában, a módszert abbahagyták és évtizedekig senkisem alkalmazta. A fejlődő orvosi tudomány folyton javitott az altatás módszerein s ma már — bátran mondhatjuk — minden veszély nélkül lehet szülőnőket altatni.

Ha *az altatást immár nem veszélyes, vajjon miért hagyjuk a nőket szenvedni, miért ne altassunk?*

Bársony János egyetemi tanár azzal érvel, hogy a bibliában is meg van irva, hogy: »*fájdalommal szülsz gyermekedet*«. Tehát ez *isteni parancs, amihez mindenkinek alkalmazkodni kell.* De meg Bársony szerint sokkal nagyobb szeretet fejlődik ki anyában és gyermekben egyaránt, ha fájdalommal szüli gyermekét. Bársony mellé állott e kérdésben *Tóth István* egyetemi tanár is, azzal a hozzáadással, hogy a bibliában benne van még egy mondás, amely igy szól: »*Arcod verejtékével szerezd meg a kenyeredet*«. Tehát ha a férfi verejtékkel tudja megszerezni a kenyerét, a nő meg fájdalommal szülje meg a gyermekét.

Nagyon furcsán hatott egyik egyetemi tanárnak az az érvelése is, hogy *az ő anyja nyolcszor szült és mindig narkózis nélkül.* Ez a nyolc szülés petróleumlámpa és nem villanyfény mellett ment végbe. A modern nő gyenge idegzete nem hirja el a petróleumlámpás korszak kinjait.

Dr. Lőrinc Béla

az Ujpesti Szülő-Otthon igazgató-főorvosa, a következőket mondotta:

— Az orvostudományt már nagyon régen foglalkoztatja egy olyan szer és orvosság felfedezése, amellyel enyhiteni vagy megszüntetni lehet a szülő nők fájdalmait. A régi primitiv népek a szülést isteni cselekedetnek tartották és ezért imádkozással igyekeztek megszüntetni a szülési fájdalmakat. Leginkább a hasist vagy a mákfej levét használták erre a célra, a kinaiak pedig imádságokkal teleirt piluláktól várták a fájdalmak enyhitését.

— Az ujabbkori orvostudomány a szülési fájdalmak enyhitésére a kloroformot és az étert használta. Azonban hamar rájöttek, hogy ezek a szerek, ha csillapitják is a fájdalmakat, a szülést viszont nagyon elnyujtják. Egy amerikai orvos, Gatlinney kisérletezett az ugynevezett synergetikus módszerrel, amellyel sikerült elérnie a rövid ideig tartó és fájdalommentes szüléseket.

— A synergetikus módszer abból áll, hogy a szülő nő belébe olajos étert juttatunk és ezzel egyidejüleg magnezium-és szulfátkeveréket fecskendezünk a bőre alá.

— Magyarországon én kisérleteztem először Gatlinney nyomán a synergetikus módszerrel és betegeim tanuskodhatnak arról, hogy milyen eredményeket értem el.

— Nem áll helyt az a véleményt, hogy a fájdalommentes szülést csak gazdag nők engedhetik meg maguknak. Az éteresolaj és magneziumszulfát ma összesen százezer magyar koronába (körülbelül 100 dinárba) kerül és ilyen összeget, azt hiszem, a legszegényebb munkásasszony is hajlandó áldozni arra, hogy megszabaduljon a szenvedésektől.

— A fajfentartás szempontjából is nagyon fontos a fájdalommentes szülés.

Dr. Schmidlechner Károly

egyetemi magántanár a következőket mondotta:

— Az *érzéstelenités nagy jótéteménye* az ujkornak. Az érzéstelenités a nagyon ideges és először szülő fiatal asszonyoknál csökkenti azt a nagy félelmet, amivel első anyaságuk felé tekintenek. Nagyon óvatosan lehet csak ezt a metódust használnunk és csakis erre külön berendezett szülőintézetekben, ahol a nő állandó orvosi felügyelet alatt van. Megállapitott tény ugyanis, hogy az alkalmazott bóditószerek a szülést aránytalanul meghosszabbitják és nagyon gyakran a magzat életére is kedvezőtlen befolyással lehetnek.

— A vezetésem alatt álló szülészeti klinikán, ahol évente kétezer szülés folyik le, normális szüléseknél nagyon ritkán alkalmazom a fájdalomcsillapitó metódust. Hosszu gyakorlatom alatt nagyon ritkán találkoztam olyan nővel, aki annyira félt volna a szüléssel járó fájdalmaktól, hogy követelte volna a szülési fájdalmak csillapitását. Én inkább azt tapasztaltam, hogy amikor a fiatal anya először ölelí karjai közé ujszülött csecsemőjét, a mindent feledtető anyai boldogság már kitörölte emlékezetéből a szülési fájdalmakat.

Frigyessi József

egyetemi magántanár véleménye a következő:

— Amilyen régi a szülészet, olyan régi az orvostudomány törekvése, hogy elkerülje és eliminálni tudja a szülési fájdalmakat. Nem merem állitani, hogy a narkózisek, fecskendezések, vagy hipnotikus módszerek minden esetben ártalmatlanok lennének. Ha az ember nem akar tulsokat és csak a legnagyobb fájdalmakat akarja csökkenteni, akkor ez a csillapitó eljárás eredményes és egyben veszélytelen lehet. Véleményem szerint az orvos kötelessége minden szenvedésnek a csillapitása és ahol ezt minden veszély nélkül megteheti, ott meg is kell tennie. Egész Nyugat-Európában, de főleg Amerikában nagyon el van terjedve ez a fájdalomcsillapitó eljárás. Nagyon érzékeny, izgatott kedélyállapotu nőknél nagyon jól és eredményesen lehet csökkenteni a szülési fájdalmakat anélkül, hogy ez a szülési tevékenység, vagy a magzat ártalmára volna.

Dr. Temesváry Rezső

egyetemi tanár igy nyilatkozott:

— Én csak azt mondhatom, amit Simpson mondott, mikor az angol királynő szülési fájdalmait csillapitotta, mire a bigott anglikánok a biblia-ra való hivatkozással szemrehányásokat tettek neki. A bibliában ugyanis az áll, hogy fájdalom között szülj. Simpson nagyon szellemesen a következőket válaszolta: »Az első szülésnél a biblia szerint maga az Uristen asszisztált és már ő is használta a narkózist, amennyiben Éva születésekor Ádámot mély álomba merítette«.

— A fájdalomcsillapitást mindenkor megengedhetőnek tartom. A fontos az, hogy ez az orvosi tevékenység a magzat életviszonyait be ne rontsa. Eddig még egy eljárás sem bizonyult egészen jónak és ezért illeti a legnagyobb elismerés mindazokat, akik egy tökéletes eljárás felfedezését tüzték ki céljukul.

— Az uj eljárás Amerikából jött és már egész Európában el van terjedve. A vezetésem alatt álló klinikán is használjuk a kloroform- és éterinjekciókat, de csak a szülés utolsó perceiben.

— Azon állitásra reflektálva, hogy az altatott és fájdalom nélkül szülő anya nem szereti ugy a gyermekét, mint a fájdalommal szülő, erre csak ezt mondhatom: *badarság.*

A TAVASZI SZEMLE

(Régi emlékek egy önkéntes életéből)

Irta: Holló Oszkár

Április harmadikán parancskiadásra Dörr százados is megjelent. Az ezredparancs egy jelentős pontját személyesen kellett kihirdetnie és megmagyarázni.

Mark tábornok dandárparancsnok ugyanis a tavaszi szemle napjául április hó 27-ét tüzte ki.

Az ezredes meghagyja a századparancsnokoknak, hogy a nagy nap jelentőségét a parancskiadáskor személyesen magyarázzák meg a legénység előtt, hirdessék ki, hogy ott, mindenki, a szolgálati ut betartása nélkül előléphet, kérhet és panaszt emelhet és hogy ép ezért mindenki ott legyen, az ezred teljes tényleges állománya, számvivő altisztek, tiszti szolgák, naposok és ügyeletesek, századszabók és suszterek, a járni képes gyengélkedők és kivezényeltek is csupán minden századból egy szál szakács maradhat otthon, de az is névleg bejelentendő és előbb alaposan kikérdezendő, hogy nincs-e valami jelenteni, vagy kérni valója.

A századnál élénk mozgolódás támadt.

Hogy várták, hogy sóvárogták már ezt a napot. A legénység, benn a század körletében, mikor oly sokszor egy órával a többi századok után, megfuttatva, megfektetve, sárosan, elcsigázva vánszorogtak haza és felhozták csajkáikban a levest, melyen már megfagyott a zsir, a főzeléket, melynek javát az első század, mely már rég megebédelt, megette előlük: a legénység, mikor kipofozta és kirugdosta őket a sorból, mikor megtört a diszmenet nyilegyenes arcvonala; az altiszteki mikor Dörr százados az egész héten várva-várt vasárnap délután már egy órakor összeállította a századot tisztelgési gyakorlatra, bejött három órakor és megtagadta tőlük a kimaradási engedélyt, laktanya-fogsággal büntette őket egy kigombolt gombjuk miatt, egy folt miatt a bakancs fekete tükrén: az önkéntesek, mikor gyakorlat után berendelte őket az irodába, fratott velük délben, este, éjjel, míg ő maga leült a teritett asztal mellé.

A rideg, könyörtelen *századparancsnok* mint valami sötét hatalom, kikerülhetetlen végzetként nehezedett a század lelkére. Komoran, hallgatagon jártak-keltek a katonák. Félelmetes komolyság lopódzott a szivekbe, mintha ez az élet soha meg nem változnék többé, mintha igy lett volna mindég, mintha a honvédek lelkére nehezedő fájdalom fojtó ködként ülne a laktanya rideg, könyörtelen falain, mintha ez a keserüség elárasztaná az egész világot és sehol nem léteznék béke és öröm.

Dörr százados maga is rosszat sejtett. Tanácskozott Sólyom főhadnagyval, majd igy szólt:

»Mondd meg nekik, Sólyom, nehogy galibát csináljanak, mert annak ugy befütyülök, hogy arrul koldul!«

»Értették?!« — magyarázta a szemle jelentőségét Sólyom főhadnagy. — »Kiléphetnek, bepanaszolhatják az őrmestert, engem, a százados urat«. »De — tette hozzá — én nem tanácsolom«.

A nagy napra az extra készletből adatott ki Dörr százados. A ruha most senkin nem lötyögött, támasztékot keresve, amibe belekapaszkodjék. A zubbony és nadrág kék mezeje tiszta, az izzadtságig pucolt gombokon elképedve törnek meg a nap sugarai. A bakkancs a láb formáihoz illő. A pofákról pedig Pap suszter, ki fejenként két pengő krajcárért üres órákban a századot borotválta, mindent kipusztitott, ami szőrszálhoz volt hasonlatos.

A második század az érdeklődés központja. Hire járt, hogy egy önkéntesből, egy altisztből és egy honvédből álló képviselet kilép és a század nevében bepanaszolja Dörr századost.

Ragyogó tiszta idő volt. Mintha a vén nap is tisztában volna a szemle jelentőségével és kötelességének tartaná alázatos és aranyos sugárküllőivel felvidítani az ezredes marcona, rezes arcát. Elől, az országut mentén, napsütötte arcu gyermekseregek játszadozott vidáman és boldogan az ut porában. A székesegyház nyulánk tornya, a zsinagóga magas kupolája, a füstölgő gyárkémények sötét vesszeje éles körvonalakkal váltak ki a kék tiszta hátteréből. Az egész környék friss és átható mezei levegőtől illatozott. A nap aranyhidat épitett magának a földtől az égig.

Az országuton fekete paripán közeledett Mark tábornok.

Az ezred vigyázzban állt, mozdulatlanul. Egy sóhaj nem hallatszott, egy pillantás se rebbent.

Majd az ezred négyszöget alakitott, melybe belépett Mark tábornok. A tisztek tőle jobbra és balra foglaltak helyet.

Felszólitott mindenkit, lépjen elő, ha valami kérelme, vagy panasza van.

A második század összenézett. Ott látták Dörr századost, a tábornoktól nem messze, kihivóan, mintha várná a vakmerőt, ki ellene szót emel, lesve a szókat, hogy később duplán fizessen értük.

A honvédek keserüen összenéztek. Csalódva nézték a csoportot. Ők nem igy gondolták a dolgot. Hiszen Dörr százados mindent meghallhat. Aztán az ezredes ur szemei is ugy villognak, mintha keresztül akarna menni azon, kinek valami baja merészel lenni. Mit, kinek panaszkodjanak? Dörr százados csak az ezredesi marad. Ismerték jól. Tudták, hogy nem felejt semmit.

Mindannyian Varjast nézték, az önkéntest, ki velük együtt élt és szenvedett.

Varjas a századosra nézett. Pillantásuk fenyegetőleg kereszteződött.

Aztán arra gondolt, hogy az év java része már ugyis a háta mögött van. Hogy a tiszti vizsga sikerét is kockára tenné, mert ha panaszra megy, Dörr biztos, hogy agyonminősiti. Hogy az olyan önkéntes, ki nem a szokásos szolgálati uton, melyet neki be kell tudni tartani, — terjeszti elő panaszát, a bizottság tagjainál is rossz benyomást keltheti. Hogy Dörr pokollá tudná tenni ezt a hátralévő pár hónapot. Esetleg második évet szolgál.

A tábornok hangosan ismételte, lépjen elő, akinek panasza van. Altisztek és honvédek az önkéntest nézték. Ha ő kilép, rögtön követik.

Varjas döntött.

»Majd csak kibirom« — szólt magában. »Ennek is csak vége lesz. Tekerje ki más a nyakát«.

Aztán egy fecskét nézett, mely párjával repkedve, enyelegve, örült annak, hogy élhet, szabadon, mint a madár és magába szivhatja az üde, szabad, tiszta levegőt.

Mark tábornok pedig előbb a hadosztálynak, aztán a hadtestnek és igy tovább szolgálati uton egész a hadügyminisztérig jelentette, hogy a tavaszi szemlén mindent a legnagyobb rendben talált.

A tavaszi szemle végre is nem arra való, hogy a tekintetekből olvassa ki a gondolatokat.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánitás

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó Kálmán fiam, a főgimn. IV. oszt. tanulója, elhunyta és temetése alkalmával részvétükkel mély fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek, valamint hitsorsosaimnak, kik betegségemből való felgyógyulásomat előmozditották, ezuton is hálás köszönetet mondunk.

Subotica, 1925. február 24.

Szatmáry Kálmán
rkap. tisztviselő és gyermekei

KÖZSÉGI ELÖLJÁRÓSÁG PERLEZ
Broj 521/925.

Hirdetmény

Alulirott községi elöljáróság közhirré teszi, hogy a tavaszi vásár 1925. március 14. és 15-én tartatik meg. Felhajtás vészmentes vidékről engedélyezve.

Perlez, 1925. február 21.

1683 **Községi Elöljáróság**

Tagfelvétel

Értesitjük a sombori izr. hitközség t. tagjait, hogy Szent-Egyletünk f. évi március hó 8-án (aszifát) ünnepélyes taggyülést tart. Felkéretnek mindazon hittestvéreink, kik magukat a Szent-Egylet kötelékébe felvétetni óhajtják, hogy ezen kivánságukat Engel Mavró urnál, a Szent-Egylet elnökénél bejelenteni sziveskedjenek.

A sombori izr. Szent-Egylet elnöksége.
1551

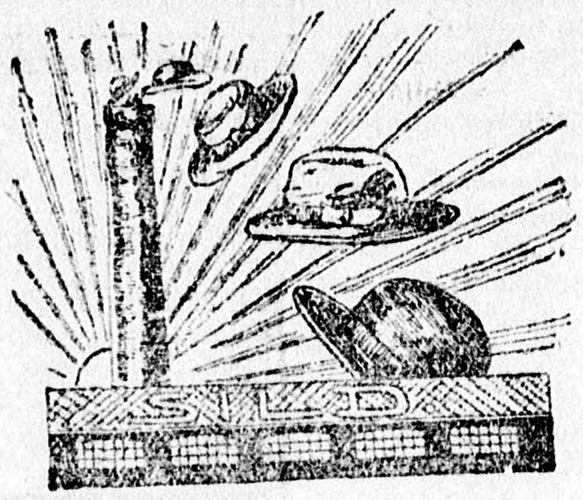

1259

Hölgyek és urak figyelmébe!

Megérkeztek a külföldi legmodernebb nőikalap-formák, amelyekre elvállalom mindennemü és minőségü **női szalmakalapok átvarrását** és minden szinben festését. Uj női **szalmakalapok 75 dinártól** feljebb, valamint **női kalapdiszek** nagy választékban kaphatók. Mindennemü **férfikalapok átalakitását is elvállalom**

SILD KALAPIPAR
SUBOTICA, CSIRKE-PIAC

Tőkeerős társat keresek

1680

szabadalmazott iparcikk gyártásához
BEGA hirdető és közvetitő Vel.-Bečkerek

1701

של פסח
HUSVÉTI PAPRIKA
cukor, franckkávé, szilva, szilvórium és füszeráruk hekserrel kaphatók nagyban és kicsinyben
KÖRÖSI GÉZA cégnél
SUBOTICA

BÁLI
MEGHIVÓK
BELÉPŐJEGYEK
SZINLAPOK
OLCSÓN IZLÉSES
KIVITELBEN
VIDÉKRE 24 ÓRA ALATT
SZÁLLITHATÓK
MINERVA NYOMDA
SUBOTICA

MATIJA BRŐDER

szállitási és vámközvetitő iroda
Sombor, Párisi-ut 12

1519

Elvállal

mindennemü nemzetközi szállitást.
Direkt gyüjtőkocsik Wien — Sombor.

Legpontosabban eszközöl elvámolásokat.

1469

Épittetőkhöz!!

A saját érdekében ne tessék elmulasztani, ha bármi csekély épitkezésbe is kezd, hogy mielőtt a szükséges fa- vagy cserép-anyagot beszerezné, okvetlenül keresse fel

Varga és Racsmány faüzletét

Subotica-Aleksandrovo
(Sándori villamos utolsó megállónál)
Telefon 827

ahol pontos és lelkiismeretes kiszolgálás mellett **meglepően olcsó árban** kaphat mindenféle fürészelt és faragott épületfát, deszkát, lécet, gömbrudat, nagyon szép széldeszkát minden hosszuságban, különféle kerितéshez való lécet, kész létrákat, borovi- és fenyőfa nutféderes deszkát, tölgy- és akácfa oszlopot, száraz bükkhasáb- és apritottfát, prima kovácsszenet, szegárut, meszet és cementet. Továbbá Bohn-féle kikindai és zsombolyai falcos, valamint apatini hódfarku tetőcserepet.

Mindennemü anyag friss és egészséges minőségben.

Asztalosok részére

garantált fichte deszka, borovi- és vörösfenyő palló, szép, száraz keményfaanyag, u. m.: bükk, tölgy, fehérjávor, cseresznye, fehérkőris, szil, stb.

A legcsekélyebb megrendelést is azonnal saját kocsinkon hazaszállitjuk.

Sziveskedjék a cimet és a telefonszámunkat már most noteszába feljegyezni!

Mindennemü hangszer, húr, akkordeon, szájharmonika KÜLÖNLEGES GYÁRA
„HERDIEM"
HUR- és HANGSZERGYÁR
Hch. Hermann DICK
Markneukirchen XX., Szászország
1680 Elsőrendü cégek mint képviselők keresetnek.

ELADÓ FÖLDBIRTOK

Száz (100) hold föld a törökbecsei határban Gyöngyszigeten — két jól felszerelt tanyával, vizmentes prima réti-föld, — halálaset miatt

ELADÓ

Az érdeklődők forduljanak Horváth Péter (csongorádihoz) Bačko-Petrovoselón. 1693

OSIJEKI BŐRGYÁR R. T.
OSIJEK

1677

AJÁNLJA
különleges készitményeit nehezitetlen sulyban
GYÁRTMÁNYAI A KÖVETKEZŐK:
Croupon, nyak, aver, bocskorfelsőbőr (Kapica) huzottan és barkásan
Gépszijak minden méretben.
Timsós-, varró- és kötőszijak a legerősebb hordképességgel
Gyári lerakat a Bácska és Bánát területére:
STEINER JENŐ
bőrnagykereskedő cégnél Subotica, Pašićeva ul. 1. ahol az áruk kizárólag bőrkereskedőknek gyári árban árusittatnak.

Fürdőhelyen jóforgalmu szálloda
(12 szoba, kávéház, étterem, konyha a leltári tárgyakkal) más vállalkozás miatt **AZONNAL ELADÓ BEGA hirdető és közvetitő Veliki-Becskerek** a főpostával szemben. 1658

Pécs-Szabolcsi-szén

és pedig kétszer mosott **kovácsszén, kockaszén** ipari célra legolcsóbb napi árak mellett **elvámolva** ab vagon Osijek

Faszén

I-a száraz pormentes szivógázmotoros üzemre nagyon alkalmas, ajánlunk mindenkori pontos szállitásra legolcsóbb árak mellett.

DANICA FAIPAR OSIJEK
Desatura ulica 27. (Telefon 404) 1237

MŰBUTOROK

1100

LEGOLCSÓBBAN
Erdélyi Antal
lakásberendezési vállalatánál, IV. Sudarevića u. 4.

A legszebb lemezujdonságok minden nyelven!
COLUMBIA gramafonlemezek vezérképviselete egész Jugoszláviára

Varrógépek, kerékpárok, gramafonok és azok alkatrészei!
„VIKTORIA„ nagykereskedésében SUBOTICA, Zrinjski trg 2 és Pašićeva ulica 9 alatti átjáró ház. Viszonteladók kérjék speciál ajánlataimkat!

KORZO MOZI

Csütörtök — vasárnap

Jackie Coogan felléptével

Cirkus Days

Egy jó kisfiu tö r é nete 5 felvonásban.

KORZÓ szenzációja

Trója pusztulása

Ragyogó fényben, minden varázsával lép elénk az istennők kegyence Parizs királyfi, ki Szép Helenát, Menelaos király hitvesét elrabolta.

Dr. JACK (HAROLD LLOYD)

az orvoss g nélküli természetes gyógymód világhirü orvostudora

Rendel: február 26., 27., 28. és március 1-én az 5 felvonásos vigjátékseger ideje alatt

Csütörtökön, pénteken és szombaton 4 6 és 8 órakor

Vasárnap 1/2 3, 4, 6 és 8 órakor

a LIFKA MOZIBAN

Rp.

Naponként 2 órai nevetés; az arcizmok szünnélküli mozgása; percenként könnyekig való kacaj!

Dr. Jack

Eddig több mint 100.000 köszönő levél a világ minden részéből

Biztos eredmény! Világsiker!

HÁZASSÁG

Bácskai. huszéves, intelligens árva leány házasság céljából megismerkedne kizárólag intelligens, tanult és őszinte fiatalemberrel. Hozomány egy csinosan berendezett otthon, szállás és 180 hold föld. Leveleket fényképpel ellátva »Igaz szerelem« jeligére a kiadóba kér. 1700

ELADÓ

1 drb. 8 HP Umrath eredeti magánjáró

1 drb. 8-as Hoffherr cséplő

1 drb. 8-as Máv. cséplő

1 drb. Umrath elevátor

1 drb. 40 HP Puch motoreke

1 drb. 7 HP fekvő nyersolajmotor.

BRAĆA MÁLY

Mariolana (Bánát) 1610

FOGLALKOZÁS

Lakás, fizetéssel házmester-mindenest keresek. — Mukits állatorvos, Pajo Kulunčić 21. 1601

Fehérnemü-konfekcióhoz varrónő felvétetik. Cim a kiadóban. 1686

Főmolnár és majomszerelő főmolnári állást keres március elsejére, esetleg 15-ikére. Cim: Vojtek József főmolnár, Prigl. Sv. Iván gőzmalom és kenyergyár. 1701

200.000 dinárral társat keres iparvállalat kibővités céljából. Komoly, dolgozni szerető emberek ajánlatát kéri levélben »Munkás 30« jeligére a kiadóba. 1691

Himzőnők, azsurozónők felvétetnek. Cim a kiadóban. 1687

TÉLI SZALÁMI

I. r. száraz, tiszta sertéshusból készült, kg 80 D.
I. r. marhahus kg 18 „
I. r. borjuhus kg 22-24 „
I. r. sertéshus kg 20-22 „

Valamint az összes hentesárukat mélyen leszállitott árakon árusitom a mai naptól kezdve a városházában levő (volt hatósági husszék) üzletemben.

Tanonc felvétetik

SZABADOS

hentes és mészáros 1481

Sürgösen eladó egy jóforgalmu temetkezési üzlet teljes felszereléssel, két kocsival, esetleg házzal együtt, azonnal át is veheto. Cim a kiadóban. 1702

Házvezetőnőnek elmenne tanyára is a háztartás minden ágában jártas magányos nő. Cim a kiadóban. 1678

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

OLCSÓBB LETT A SZEMÜVEG

Valódi Zeiss üvegek garancia mellett. Legnagyobb választék! Villany-ü em.

TENNER OPTIKUSNÁL

Subotica Kralja Aleksandra ulica 11. szám.

Fiatal mészáros és hentes felvétetik a konyhára. Szloboda-szálloda Sombor 1629

Állást keres kaucióképes hivatalnok, szerb, horvát, német és magyar nyelvismerettel. Elvállal ugy irodai, mint raktárnoki vagy utazói állást is. Bővebbet dr. Szántó Miklósnál Somborban. 1554

Prigl. Sv. Iványon a Benzinger

téglagyár eladó.

Esetleg külön cserépdeszkák is eladók.

Bővebbet

özv. Benzinger Jánosnénál

Apatin, Zrinyi-utca 172

1 92

Mindenes szakácsné hosszabb bizonyitványnyal kéttagu családhoz magas fizetéssel vidékre keresteik. Senta, Főtér 3.

Heggesztő, ki preciz munkán dolgozott, állandó munkára azonnal felvétetik. Repülőgépgyár Beograd, Vladetina ulica 13. 1639

FASZÉN

száraz kirostált I-a áru

1.50 dinár

a TRANSPORT

Palicsi-uti telepén (legalább 10 kg. tételekben)

d. e. 10—12-ig, d. u. 3-4-ig.

Kőlaragót, ki vésni is tud, állandó alkalmazásra keresek. Bernhard Rejner Bela-Crkva. 1632

Azonnali belépésre keresek egy elsőrendü tőkelegényt. Szabados hentes mészáros. 1578

VÉTEL-ELADÁS

54 colos uj Drössler cséplőszekrény ponyvával és kis szijakkal, gyönyörü kivitelben, 70.000 dinárért eladó. Zentai János és Fia Subotica. 906

Jókarban levő füszerüzletberendezésem eladó. — Bleier Bernát, Senta.

Eladó olcsón Szeparatorgép vainak, az összes tejcsarnoki készülékkel. Mijin Szlavko, Szerb, Crnja, Banat. 1699

Bükköny
Muharmag
Kölesmag
Répamag
Heremag

garantáli csiraképes

Sugárnál

Rudićeva ulica

Eladó »Seck«-féle sikszita, ötrétü, még rövid ideig üzemben. Megtekinthető Paul Sándor hengermalomban, Kovin. 1707

NYUGATI FAJBIKA ELADÁS

10 drb. 18—20 hónapos, Fernbach Károly B.-csonoplyai és babapusztai gazdaságában. Posta Pacsér, vasutállomás: Baba. Ugyanott egy mükertész kerestetik. 1543

Sentán a Főtéren 25 év óta fennálló jól bevezetett divat- és rövidáruüzlet eladó. Érdeklődni özv. Pehaim Ferencné, tulajdonosnőnél. 1557

Sentán. Kard-utcában (Tópart) 20. számu ház, négy szoba, hozzávaló mellékhelyiségekkel, mely uri lakásnak is megfelelő, eladó. Értekezni ugyanott. 1697

Eladó 8 HP 24 éves Magyar Gazdasági gyári magánjáró lokomobil, 18 éves Magyar Állami, 54 colos, gyürüs nehéz cséplővel Keeskés Jánosnál, Senta, Tornyospuszta, Kepaszók során. 1696

SOMBORBAN

Sztapári-ut 22 alatt beszálló vendéglő és Sztapári-ut 20 alatt lakóház **eladó.** Közelebbi felvilágositást ad **özv. Ispánovics Matild Sombor** Sztapári-ut 22 szám. 1552

Nagy mázsa hét métermázsáig sulyokkal eladó Sentán, Sokolska ulica 9. sz. 1695

Eladó 2 drb kifogástalan állapotban lévő centrifugál vizhuzó-szivattyu. — Heiszler-fürdő. 1715

Borterme lők és főzők. Törkölypálinkát keresek és vásárolok. Schwarcz borkereskedő. Sentai ut 17. Telefon 535. 1214

Vojvodinai vállalat a cipőkrém gyártásában teljesen jártas

munkást keres

Csakis irásbeli ajánlatokat a fizetési igények megjelölésével SCHMOLKA hirdetőirodájába NOVISAD Futoški put 2. szám kéretnek „RÖGTÖN" jeige alatt.

Benzinmotorok 4 HP és 12 HP stabil, 4 HP és 6 HP vaskocsira szerelt olcsón eladók Ulreich Testvérek vaskereskedésében Subotica. 1668

Papucsosseged felvétetik Szabó Károly papucsosnál B.-Topolán. — Csakis jómunkás jelentkezzen. 1648

„ATOM" SUBOTICA

ALEKSANDRA UL.

Samottanyag, öntőhomok és budaiföld kapható

9204

KISS ZALOGINTEZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállitásra; v. férfi, női raglán és télikabátnak való. Ékszerek, ruhák, kabátok, fehérnemüek és minden más tárgyak állandóan olcsón eladatnak, Subotica I. kör. Bogovićeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

15 év óta fennálló gabonaüzlet elköltözés miatt eladó és azonnal átvehető. Leveleket »Jó üzlet« jeligére a kiadóba kér. 1288

VARRÓGÉP

mielőtt varrógépet vásárol, saját érdeke, hogy meggyőződjön a raktáramon levő világhirü

DÜRKOPP

varrógépek kiváló minőségéről. Iparos és női gépekben állandóan nagy választék.

Havi részletfizetés!

Jugoszlávia legolcsóbb bevásárlási forrása!!!

S. AD. ENGL

SUBOTICA

Angro Detail

Telefonszám 815

Petrogradska ulica 3. Jelašićeva ulica 2 sz.

1103

Gumi, gabardin és koverkot esőköppenyek, vihargallérok hölgyeknek és uraknak 400 dinártól feljebb. Bámulatos olcsón kaphatók fiu- és férfiruhák Eisler Izsónál. Barátok temploma során. 1665

Halálleset miatt cimbalmok, hegedűk kottakönyvek olcsón eladók. Kudlik Ádám hangszerkészitőnél. 1560

KÜLÖNFÉLE

Butorozott szoba egy személyre kiadó. Cara Lazara (Füzfás) ul. 8. 1714

Butorozott szoba konyhahasználattal kiadó. Ivanova ulica 24. 1713

Sofőriskola. A Vajdaság legmegbizhatóbb sofőriskolája tanit szavatosság mellett európai és amerikai gyártmányu luxus- és teherautó vezetést. Nők részére külön oktatás. Tijly Béla autofuvarozási vállalat Sombor, Apatini-ut 22. szám. 1638

HAJFESTÉST

valódi HENNÁVAL garantálás mellett szakszerüen végez

Kummerkammer Sombor

Zongorát, pianinót, öthónapos részletfizetési feltételek mellett kaphat mindenki. Rendkivül nagy választék uj angol és bécsi szerkezetü, valamint átjátszott zongorákban. Kain hangszernagykereskedő Subotica, városi székház.

של פסח

Cukor
Franck kávé
Szilva

Viszonteladóknak árengedmény! 1633

SUGÁR MANÓ

Butorozott szoba beltéren azonnalra kiadó. Cara Lazara 4. 1652

Kiadó Somborban a belvárosban nagy raktár, fészer, istálló és irodahelyiség, amelyben nagy pálinka- és szeszüzlet van. Felvilágositást ad Kovačić i drug. Pariška 2. 815

5 km. kevésse használt

IPARVÁGÁNY

folyó méterenként 5·25 kg. sulyu, 20 drb. vagonnal, váltókkal, fordító korongokkal és az összes szükséges kötőanyagokkal

ELADÓ

PAJZS FIVÉREK gazdaságában BOCSAR, BANAT 1626

Hires festőművészek reprodukciói

modern keretezéssel

Cigler, Kaić és Társa

Subotica, a barátok temploma mellett

1028

Eladó ház

Sentán a beltérhez közel két lakosztályból álló ház 640 □-öl telekkel, amely üzlet részére is nagyon alkalmas olcsón eladó esetleg földért elcserélhető.

Özv. Boros Gyevi Lajosné és Boros Gyevi János

Senta, Boška Jugović (Utca) ul. 9

Irógépszallag I-a

minden szélességben, egy vagy kétszinü, tucatonként **Din. 275.—**

WILHEIM S. és FIÁNÁL SUBOTICA. — Telefon 177.

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. körforgógépén Suboticán.